



Julij 2010

Št.

050

Številka prodajalca:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

**OKROGLI
KRALJI**

KRALJI

ULICE

Odgovorna urednica:

Špela Razpotnik

Izvršna urednica:

Mirjam Gostinčar

Tehnični urednici:

Nina Vreško in Maja Vižintin

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Tomislav Gruđen,

Gregor B. Hann, Luna Jurančič Šribar

Sodelavci uredništva:

Smiljana Bradonjič, Mirjam Gostinčar, Janez Kompare, Anica Kozjek,

Roman Lasnik, Miran Možina, Marko Nakrič, Urban Tarman,

Aleš Verhovnik

Oblikovanje:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Anka Sladič

Ilustracije:

Ban, Marijan Černigoj, Nik Knez,

Janez Kompare, Damjan Majkič, Severa, Tjaša Žurga

Fotografiji na ovitku:

Jaka Adamič, Dnevnik

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Cena časopisa v ulični prodaji je 1 EUR.

V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2 EUR.

Letna naročnina za organizacije v Sloveniji znaša 24 EUR, v tujini pa 48 EUR.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

E-pošta: info@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

05100-8012105010 odprt pri ABanki Vipava d. d.

SMS-KOMENTARNICA:

041 291 760

PRAVILA PRODAJE ČASOPISA KRALJI ULICE

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajate časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljate le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsiljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa Kralji ulice izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupcev ne zavajam.
7. Med prodajo časopisa ne beram.
8. Spoštujem odločitev kupca glede nakupa časopisa.
9. Med prodajo imam uradno izkaznico društva na vidnem mestu.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice. Prosimo kupce, naj nam v uredništvo sporožijo morebitne kršitve zgornjih pravil! Zbiranje prispevkov za ponatis časopisa ni aktivnost društva, ampak je poskus zavarovanja kupcev!

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana – Ministrstvo za kulturo –

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve – Ministrstvo za zdravje –

FIHO – Urad RS za mladino – Urad RS za komuniciranje

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev prispevkov

ne odražajo vselej mnenj uredništva.



Uvodnik:

50!



foto: osebni arhiv

Petdeset jih je, pet krat deset izdanih številke prvega in edinega slovenskega cestnega časopisa Kralji ulice. Menda prilika, da se malo ustavimo, pomislimo na prehojeno pot in popraznujemo. Teh petdeset številke zaznamuje skoraj točno petletno obdobje, v resnici en mesec več, od junija 2005 do julija 2010, saj so prve tri številke Kraljev ulice izhajale neredno, od tretje številke naprej pa časopis izhaja redno, vsak mesec. Kaj vse se je vmes spremenilo? Prvo številko smo ustvarili kot enkratni projekt, torej še brez vsake misli na to, da bi to nekoč lahko bil redno izhajajoč časopis. Niti druga številka še ni bila čisto »zares«, pri tretji pa smo očitno že vedeli, da smo začeli trajno dejavnost, saj smo to številko na naslovnici jasno poudarili in s tem izrazili prepričanje, da bodo številke tekle še naprej. Nastalo je novo javno občilo, jasno prepoznavno, edinstveno (v Sloveniji) in s kar presenetljivo visoko naklado. Za kar ste seveda odločilno zaslužni vi, naše bralke in bralci. Teh pet let je za nas, ustvarjalce časopisa, minilo kot blisk. Saj nismo imeli časa premišljevali, kako čas teče. Preveč se je dogajalo. Iz številke v številko so prihajali novi avtorji in mnogi od njih ostali naši sodelavci tudi naprej. V letniku 2009 smo tako našli kar 153 različnih avtorjev prispevkov, novinarjev, literatov, fotografov, striparjev, humoristov, pesnikov. In v drugih letih jih ni bilo nič manj. Časopis je dal »možnost glasu«, formalnega pojavljanja in nagovarjanja javnosti veliki skupini ljudi, ki je sicer praviloma izključena iz medijev. Zato ni naključje, da se je prvi stavek uvodnika prve številke junija 2005 začel takole: »V Ljubljani živijo brezdomni ljudje ...« zadnji pa pozival: »Ne pretvarjajmo se, da nas ni, če pa še kako smo.«

Časopis je bolj v ospredje zanimanja javnosti in politike postavil brezdomstvo, in to ne predvsem kot problem in eksces, ampak kot bolj ali manj artikulirano skupino ljudi, ki se na nov, bolj aktiven in ozaveščen način pojavljajo kot subjekti dogajanja, kot sogovorniki in partnerji v iskanju rešitev socialnih stisk, ki so se v teh petih letih po Sloveniji le še razširile in poglobile.

Država je v teh petih letih resda povečevala obseg sredstev, namenjenih programom na področju brezdomstva, in začela podpirati več projektov in dejavnosti. V več slovenskih mestih so se prvič pojavili programi za brezdomce in v več slovenskih mestih se je ponudba takih programov povečala. V celoti gledano pa je slovenski odziv na brezdomstvo takšen, kar evropsko združenje brezdomskih organizacij FEANTSA poimenuje kot »upravljanje brezdomstva«, torej odzivanje, ki je samo reaktivno in pomeni »predvsem gašenje požara«. Namesto tega FEANTSA poziva k bolj ambicioznemu pristopu v smeri končanja brezdomstva. Za ta premik pa je nujno, da namesto kratkoročnega »upravljanja« država razvije dolgoročni in integrirani pristop, ki ga lahko poimenujemo nacionalna strategija ali politika na področju brezdomstva. Take politike je že razvilo več evropskih držav, kjer tudi že beležijo njihove pozitivne učinke. Slovenski politični in državni sistem je od tega cilja še močno oddaljen. Če lahko – pogojno rečeno – pohvalimo socialni sektor, pa moramo močno pograti stanovanjski sektor, kjer – tako kaže – o zgoraj zapisanem nič ne razmišljajo. Cilju prehoda od upravljanja h končanju brezdomstva je bila namenjena *Konferenca o socialni izključenosti, revščini in brezdomstvu – razvoj predloga nacionalne strategije na področju brezdomstva*, ki so jo Kralji ulice skupaj s Pedagoško fakulteto v Ljubljani organizirali v sredini junija 2010 in o kateri bomo še pisali. Če si smemo Kralji ulice ob praznovanju izdaje 50. številke zaželeli kaj sami sebi, naj bo to želja, da bi vsaj ob izdaji 100. številke časopisa v Sloveniji že imeli celovito nacionalno politiko na področju brezdomstva, ki bi obsegala učinkovite ukrepe za doseganje ambicioznega cilja končanja brezdomstva.

Bojan Dekleva

Kazalo:

- 2 UVODNIK
- 3 POGOVOR Z ODGOVORNO UREDNICO
- 6 DOLGA POT DO ČASOPISA KU
- 8 PRODAJA ČASOPISA IN PRODAJALCI
- 9 DNEVNI CENTER
- 10 DRUGE DEJAVNOSTI DNEVNEGA CENTRA
- 11 TEREN
- 12 NAJPREJ STANOVANJE!
- 13 STARA ROBA, NOVA RABA
- 14 STOJNICA
- 15 KRALJI IN PROSTOVOLJCI
- 17 ŠPORTNI KRALJI
- 18 NOGOMETNI DOGODEK NA POLJANAH
- 19 ODPISANI-GLEDALIŠKA SKUPINA KU
- 21 DRUŽBENOKORISTNA DELA
- 22 ČRTOMIR CLONSKY-NAMESTO PAMFLETA
- 23 KRALJEM OB IZZIDU 50. ŠTEVILKE
- 24 OŠ A.G. POSTOJNA O DRUŠTVU
- 25 ZUNANJI SODELAVCI O KRALJIH
- 26 GOGI-NAMESTO KOLUMNJE
- 27 »AMBASADOR« SE PREDSTAVI
- 28 PISMO BRALCA NAROČNIKA
- 29 OGLASNA DESKA
- 30 RAZVEDRILO



POGOVOR Z ODGOVORNO UREDNICO ČASOPISA KRALJI ULICE



Preteklo je pet let od izida prve številke časopisa KU, katerega urednica si bila ves ta čas, in pet let društva KU, katerega prva predsednica si bila. Kakšnih pet let je to bilo?

To je bilo zame intenzivnih in pustolovskih pet let, v katerih se mi je na trenutke zdelo, da sem našla idealno skupnost zase, pisano družino, ki se zbira okoli društva Kralji ulice.

So se v teh letih tvoji pogledi na brezdomstvo kaj spremenili?

Ko sem se začela ukvarjati s to temo, nisem imela predsodka, da vem, kaj brezdomstvo je. Zgolj zanimalo me je, kdo so brezdomni ljudje, in želela sem se jim približati. Kot ljudje brez doma so mi verjetno simbolizirali temeljni človeški občutek brezdomnosti in me zato toliko bolj privlačili. Bolj ko spoznavam svet, bolj se mi tudi zdi neupravičeno, da bi se sprijaznila z njim in se zadovoljila s stanjem stvari, kot trenutno so. Glede mojih pogledov na brezdomstvo pa, če sem v začetku o tej tematiki razmišljala bolj na abstraktni in simbolni ravni, jo danes dojemam dosti bolj realno: Brezdomstvo je ekstremna socialna izključenost in je posledica izločujoče stanovanjske in drugih politik v državi. Zato ga je potrebno sistemsko reševati.

Domnevam, da si v uredniško in novinarsko delo vstopila kot popolna amaterka. Ali je to res? In če je, kako misliš, da se je to odrazilo na časopisu?

Res je. Ko smo začeli razvijati zamisel o cestnem časopisu, smo se zaradi pomanjkljivih izkušenj s tega področja srečevali z nekaterimi novinarkami in novinarji in se z njimi pogovarjali o izvedljivosti ideje. Še bolj ključno vlogo kot ti so imeli pri snovanju ideje ljudje z ulice, saj je bila zamisel ustvariti »uporabniški časopis« oz. glasilo stigmatizirane družbene skupine. Bolj kot strokovni koncepti novinarske stroke so me pri delovanju vodili socialno pedagoški ideali soustvarjanja, izhajanja iz posameznikovega trenutnega življenjskega položaja, zagovornišva, dialoga, kritičnega odnosa do glavnega toka, radovednost. Nekoliko več interference med novinarskimi krogi in nami v obe smeri bi po mojem prišlo obema stranema še kako prav. Nam manjka novinarskega znanja, veščin in tehnik, novinarji pa bi se lahko od nas učili dojemljivosti za družbeno obrobje, spoznavali pomembnost poglobljenega poročanja o socialni problematiki – to je nekaj, kar v Sloveniji precej šepa. Naj še povem, da moje uredniške ideje nikoli niso bile, da bi bili Kralje ulice časopis, podoben drugim, daleč od tega. Moj ideal je ravno to, da ne bi bili kot drugi, da bi še naprej govorili v svojem jeziku, na svoj način, s svojega zornega kota. A vendarle, v čem so KU najbolj drugačni od drugih časopisov in kateri drugi slovenski medij je najbolj podoben KU?

Težko govorim o primerjavah z drugimi mediji, lahko pa se simbolno povežem z nekaterimi podobnimi projekti v smislu, da v javnosti širijo glas sicer stigmatiziranih skupin. To je na primer časopis Narobe, ki širi glas stigmatizirane skupine, in sicer GLBT-scene. Kolikor vem, pa smo edini časopis, ki ga njegovi ustvarjalci prodajajo na ulici. Morda se nam bodo v prihodnosti pridružili še drugi, o svojem časopisu so že razmišljali kolegi in kolegice z društva Mostovi, pa morda še kdo.

V KU ni reklam, to je bil vseskozi moj jasni pogoj. Morda deluje kot osebna muha, a trdim, da je tudi kaj več kot to. Ko neka reč postane tako vseprisotna kot so v našem prostoru postali oglasi, je po mojem skrajni čas za alarm. Mojo jezo do vseprisotnih oglasov v našem prostoru odlično ponazorila »antioglas«, ki sem ga zasledila v januarski Tribuni, skoraj cela stran praznega prostora, na sredi katerega je na drobno pisalo:

»Tukaj bi lahko bil vaš oglas. Ampak ne bo. Nikoli. Sploh.«

Nobenega razloga tudi ne vidim, da bi morali biti barvni časopis, mislim, da nam ČB-tehnika kar dobro pristoji. Daleč od tega, da bi pristajali na črno-beli svet, ampak barve mu po mojem lahko dodamo tudi z vsebino, in obratno, barve in popolne podobe lahko šele ustvarjajo podobo črno-belega sveta. Ni treba, da smo pretirano všečni, kar pa ne pomeni, da ne želimo biti kakovostni in vztrajati pri svojem. Kot bi rekel kolega Primož Časl, »treba je vztrajati v diskurzu«, posebej če je ta manjšinski, še šibek.

Posamezno številko kupi do 10.000 bralk in bralcev, ki s tem omogočijo, da časopis živi. Kaj misliš, zakaj ga v resnici kupijo?

Želela bi si, da bi ga kupili zato, ker jih zanima vsebina, ker si želijo izvedeti kaj o obrobni družbeni skupinah, njihovem pogledu na svet, rešitvah, ki jih ti iščejo zase. Takšnih bralk in bralcev je verjetno kar nekaj. Ne veseli pa me, ko mi prodajalci povedo, da jim je kdo le pustil denar in rekel: »Časopisa pa ne rabim.« V tem primeru z mojega vidika naš namen ni dosežen, saj ta ni še naprej vzbujati sočutja in ohranjati neenakovredne odnose superiornega dobrotnika in ponižnega prejemnika, pač pa je graditi na enakovrednosti, nehierarhičnosti in pravični medčloveški izmenjavi, ki je zame temelj pravičnejšega sveta. To, in ne dobrodelnost.

(tekst se nadaljuje na naslednji strani)

Verjetno si videla kar nekaj cestnih časopisov iz drugih držav, kam se med njimi uvrščajo naši Kralji ulice?

Kralji smo med tistimi pravzaprav redkimi časopisi, ki jih ustvarjajo pretežno uporabniki, ki se ne stapljajo popolnoma z mediji glavnega toka in gradijo na svojevrstni vsebini in ne le načinu prodaje. Večina se jih je sčasoma »profesionalizirala« v smislu, da jih ustvarjajo profesionalni novinarji in so teme v njih morda le za kanček bolj socialno obarvane kot v drugih časopisih. Mi ne gremo tja, kot že rečeno, bomo vztrajali v diskurzu.

Želela pa bi si, da bi časopis postal privlačen za različne skupine ljudi, v spominu mi je ostal obisk cestnega časopisa Novy prostor v Pragi, kjer so se ustvarjalci pohvalili, da imajo posebno subkulturno stran, ki jo mladi bralci obožujejo, čeprav zaradi drugačnih kulturnih kodov nisem razumela posebnosti te strani. Od tedaj je z mano misel, da bi bilo krasno, če bi tudi nam uspelo ustvariti kakšen tak mini kult.

Hvala za pogovor, Bojan Dekleva

MAJA VIŽINTIN, VODJA DRUŠTVA KRALJI ULICE

Rada imam svojo službo. Rada imam ljudi, s katerimi delam in s katerimi se pri svojem delu srečujem. Ne maram stresa. Včasih težko krmarim. Birokracijo jemljem kot nujno zlo in se trudim ta del službe sprejemati čim manj čustveno. Pomembno mi je, da ne zgubim kompasa, zakaj Kralji ulice smo. Imam močen občutek pripadnosti. Pripadam Kraljem ulice. Ne maram, ko me kličejo šefica.

Rada se družim. Rada poslušam. Rada sem prijazna. Ne maram, ko me čas priganja. Verjamem, da ima vsak od nas v sebi moč za spremembo. Pomembna se mi zdi možnost izbire in samostojnega odločanja. Kralji ulice smo nastali iz odzivanja na nepokrite potrebe. Še vedno rastemo in se odzivamo, čeprav smo hkrati tudi bolj počasni zaradi števila in obsega različnih aktivnosti. Še vedno pa se mi zdi čudežno, da kar smo in delujemo. Bravo mi! Ponosna sem, da sem del te čarovnije.



foto: Maja K.



Černigoj M.

NAŠE DRUŠTVO

Naše društvo je drevo.
Za stare in za mlade,
za klateže in klošarje,
za brezdomce in brezbožneže,
skupaj gremo čez težave.
Koraka ne zaustavimo,
k soncu vsi hitimo,
drug drugemu pomagamo,
v prijateljstvu živimo.

Naše društvo je drevo,
vse leto se košati v cvetju,
za vse nas suho je zlato,
skrbi za dušo in telo,
da v žalosti ni žalostno.

Naše društvo je drevo,
pod njegovo krošnjo
smo na varnem,
vrača vero nam v življenje
pozabljamo na vse trpljenje,
uživamo v ptičjem petju.

Katarina Kalaba

**KOT UPORABNIK STORITEV DOBRODELNE ORGANIZACIJE KRALJI ULICE LAHKO REČEM LE ENO:
SO EDINA TOVRSTNA ORGANIZACIJA, KJER TI NE VZAMEJO ŠE TISTO MALO VOLJE, KAR TI JE JE OSTALO!**

POMOČ BREZDOMCEM V REPUBLIKI SLOVENIJI V OKVIRU SOCIALNEGA VARSTVA



foto: PAULI

Tako kot drugje po svetu so tudi pri nas brezdomci ena izmed najbolj marginalnih družbenih skupin, ki jim je treba pomagati. Na ministrstvu se zavedamo pomena programov, ki so namenjeni osebam, ki so zaradi različnih vzrokov socialno izključeni. V ta namen si prizadevamo, da v okviru potreb in možnosti zagotavljamo pogoje in podporo ter primerne spodbude za nadaljnji razvoj in izvajanje različnih programov, med njimi tudi tistih, ki so namenjeni brezdomcem. Prav tako naša prizadevanja usmerjamo v širitev mreže pomoči različnih programov na tista področja, kjer tovrstni programi še ne delujejo, so pa nujno potrebni in jih uporabniki potrebujejo. Trenutno MDDSZ sofinancira

17 različnih programov socialnega varstva po vsej Sloveniji, ki so namenjeni brezdomcem, v skupni višini okoli 650.000,00 evrov. Programi so zelo različni in vključujejo sprejemališča, zavetišča, dnevne centre in informativne pisarne. Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcem Kralji ulice je eden izmed izvajalcev, ki v slovenskem prostoru brezdomcem nudi zelo veliko različnih oblik pomoči. S svojo izvirnostjo ste začeli izdajati časopis o brezdomstvu in socialnih vprašanjih v Sloveniji. Odprli ste dnevni center, kjer brezdomci dobijo potrebne informacije, pomoč pri urejanju socialnega statusa in možnost zagovorništva. Odprli ste posredovalnico rabljenih predmetov, skrbite za primerno namestitvev

oseb in skrbite za vključevanje brezdomcev v družbeno življenje ter za podporo pri zagotavljanju ciljev vseh posameznikov, ki se k vam obrnejo po pomoč. Iskrene čestitke ob jubilejni 50. številki časopisa Kralji ulice. Veliko ste že naredili, mi pa od vas pričakujemo še nadaljnje skupno sodelovanje in vzpostavitev novih inovativnih programov, ki so prijazni uporabnikom in učinkoviti za državo. Veliko uspehov pri vašem delu še naprej.

Marjeta Ferlan Istinič
sekretarka na Ministrstvu za delo,
družino in socialne zadeve

05
KRALJI
ULICE



foto: osebni arhiv

LENEGA ČAKA STRGAN ROKAV, PALCA BERAŠKA, PRAZEN BOKAL (VALENTIN VODNIK – DRAMILO)

»Delat naj gre! A za nove teniske in cigarete pa ima denar? Fehtanje mi gre na živce!« To so vsakodnevne opazke, ki so jih deležni brezdomci – kralji ulic. Vidim jih, a se naredim, kot da jih ni. Pogled kot takrat, ko vidim prometno nesrečo in ne vem, kaj bi zares lahko storil. Pomagati ne znam in ne morem, čeprav se zavedam, da ni lepo iti mimo, sploh če pomislim, da sem lahko jutri jaz tisti, ki bo prosil za pomoč. »Veš, koliko samospoštovanja moram požreti, da človeka prosim za denar?« mi je rekel fant, vključen v program odvajanja od drog. »Prosim in nadlegovati ljudi ne morem trezen!« »Kako si kaj, si želiš mojo družbo?« so me ogovarjala dekleta, ko sem se ponoči v Berilnu vračal v hotel. Nekajkrat sem šel mimo, nato pa sem si rekel, zakaj ne bi odgovoril na prijazno besedo. Z dekletom sva spregovorila, kot bi se poznala že leta. Prijaznost je ohranila tudi potem, ko ji povem, da s srečanjem ne bo nič. Stopim ji po hot dog, pove mi nekaj prevar pri svojem delu in mi opiše svoj vsakdan. Pogled na narkomane, invalide, brezdomce, prostitutke in druge skupine je lahko tak, da gre za skupino ljudi s prošnjami in zahtevami do vseh in

vsakogar z minimalno lastno voljo in aktivnostjo za samoukrepanje. Računajoč na državno ali strokovno pomoč mnogokrat izgubljajo čas, energijo in dostojanstvo. Hodijo od enega programa do drugega, kjer iščejo lastno pot – izhod iz svoje usode, ki ga sami ne najdejo, drugi pa jim ga ne morejo pokazati. Mnogokrat se njihove sanje razblinijo, volja ni dovolj, prepadi so pregloboki. Eno od gesel letalske družbe Lufthansa je: Freedom is when you have a choice. Na prvi pogled se morda komu zdi, da imajo brezdomci veliko izbire. Ko se bolj poglobimo v njihovo življenje, opazimo, da ni tako. Ne živijo brezskrbno, ne živijo svobodno in lagodno, pogosto nimajo izbire, da bi zaživel drugače. Možnosti izbire so pogosto napisane, žal pa ne vedno uresničljive. V društvu Kralji ulice vedo, da poslušanje, pogovarjanje in finančna pomoč ljudem v stiski niso vse. Z načinom dela in z množico dejavnosti, ena izmed njih je ustvarjanje časopisa, spodbujajo ljudi k aktivnosti, kreativnosti, premagovanju lagodnosti, odgovornosti in uspehu. Kdor je enkrat objavil svoj tekst v reviji, časopisu ali kje drugje – temu se nasmehne sreča,

ponos, samozavest in veselje! Lani sem se pridružil nogometni ekipi brezdomcev Kralji ulice na Danskem, kjer se je ekipa uspešno kosala v tem športu in drugih športnih igrah. Srečale so se mnoge skupine, sorodne Kraljem ulic. Na večdnemnem druženju spoznaš ljudi. Pripadnost ekipi, duhovitost, borbenost, zavest in trud za čimboljši rezultat ter zgledno vedenje v množici ljudi so krasile ekipo Kraljev ulic. Vzdušje je bilo kot v pravi Olimpijski vasi, kjer prevladujejo športne, medsebojne in človeške vrline. Vsak človek jih ima, ne glede na to, kje in kako živi. Le redki pa jih vidijo in prepoznajo v ljudeh iz teh skupin. Brezdomec ali kdo drug, ki se postavi na našo pot vsakodnevnih skrbi in odgovornosti, je nekaj, čemur se želimo izogniti, ne spoznati in tudi ne razumeti. Vendar so to redki ljudje, ki nam na ulici voščijo dober dan, nam naklonijo prijazno besedo in ponudijo časopis, poln zanimivih zgodb in priložnosti, da jih sprejmemo, razumemo in spoštujemo!

Damijan Jagodic
Ministrstvo za zdravje

DOLGA POT ... DO ČASOPISA KRALJI ULICE ALI KAKO GA USTVARJAMO

Kralji ulice so še eden od vzvodov, kako se spopasti s težavami in rešiti narkomane, alkoholike in brezdomce, kar je dobro za marginalno problematiko. Zato je prava mala zmaga, če nam v časopisu uspe ozvesti predvsem te probleme, ki so sicer produkt današnjega razmišljanja večine, ter če lahko zbudimo tiste, ki ne vidijo drugega smisla v življenju, kot so droge, alkohol, materializem in agresija. Zadovoljen sem, da naš časopis kot eden redkih ne da več na profit kot pa na etiko in moralo in si lahko privoščim članek, npr. o kapitalistični

diktaturi, ali pa čisto življenjske zgodbe, kot so tiste Izza rešetk. S tem dokazujemo, da lahko tudi ne nujno šolan človek piše o svojih občutkih, o tem, kaj doživlja glede pravice in krivice. Z našo športno sekcijo podpiramo in pokrivamo pestre dogodke v športu. Časopis se ponaša tudi z veliko zbirko pesmi, ki so ali življenjske ali pa nekoliko cinične, sicer je pa včasih treba biti tudi malo tak.

Zeitgeist Warrior

TEKSTI IN NJIHOVI AVTORJI O SEBI IN SVOJEM DELU

ASTROLOG, ENIGMATIK, SATIRIK IN
PRIPOVEDNIK GREGOR B. HANN



foto: arhiv KU

Srečanje s Špelo Razpotnik in Bojanom Deklevo

Spomini me vlečejo nazaj, ne tako daleč nazaj v bližnjo preteklost, bil je torek, 5. 4. 2005, ko smo se na obrobju Ljubljane srečali s Špelo Razpotnik in Bojanom Deklevo, in sicer v katoliškem domu v Štepanjskem naselju. Tja sem prišel kot brezdomec, da se malo uredim, torej da se stuširam, obrijem in ostrizem. Strigla me je Špela Razpotnik, ki je takrat še nisem poznal, nisem vedel, kdo je, kdo je to mlado, zalo dekle. Zapletli smo se v pogovor in takrat sem izvedel malodane vse; kdo sta in kaj sta. Tudi jaz sem

jima povedal svojo zgodbo, zgodbo, ki jo piše moje življenje. Takrat sem, med drugimi stvarmi, izvedel, da naj bi se v Ljubljani pripravilo neko glasilo oziroma dokument, ki naj bi ga predstavili ljudem v Sloveniji oziroma širši javnosti, in sicer v luči problematike brezdomstva, klošarjenja, brezposelnosti, reševanja stanovanjskih problemov itd, itd. Odločil sem se, da bom pomagal le toliko, kolikor je v mojih najboljših močeh, in sicer pri programu za razvedrilo; to so križanke, aforizmi, šale, anekdote, satire in scenariji za gledališke igre, torej vse tisto, kar sem nekoč že delal. Z izidom prve številke časopisa Kralji ulice, ki je izšla v sredo, 8. 6. 2005, smo naredili, lahko rečem, pravi triumf, saj je bilo zanimanje javnosti za ta časopis tako veliko, da smo morali narediti kar dva ponatisa po 4000 izvodov oziroma števil, tako da je bila skupna naklada – nekaj čez 12.000 izvodov – razprodana v enem mesecu. Takrat še nismo niti slutili, kakšno bo še kasneje zanimanje javnosti. Naslednja številka je izšla v torek, 15. 11. 2005, medtem pa je bilo ustanovljeno tudi društvo, takšno, kot ga pozna javnost, torej prav takšno,

kot je še vedno. Lahko rečem, da je to lep uspeh za nas, ki pišemo v ta časopis, in tudi za prodajalce, ki ga prodajajo ne glede na to, kakšno je vreme, ali je sonce, dež ali mraz, ali je vroče ali pa je snega do kolen. Vsi se trudijo, vsak po svojih najboljših močeh. Društvo Kralji ulice pa se ne ukvarja le z izdajo časopisa, ampak tudi z drugimi stvarmi, ki so na takšen ali drugačen način povezane s problematiko brezdomstva. Moram omeniti, da sem tudi sam dobil možnost, da sem se vključil v poseben program Najprej stanovanje. Skupaj z Andrejem Simšičem, mojim sostanovalcem, sva bivala v stanovanju, ki ga je društvo najelo za te potrebe v Šentvidu pri Ljubljani. Zdaj ko so se stvari v mojem življenju krepko spremenile, živim skupaj z ženo in sinom nekje na podeželju. Za to številko, ki je jubilejna, to je petdeseta številka, pa sem pripravil posebno nagradno križanko, in sicer naj bi bila to slikovnotematska križanka z glavnimi utrinki dela našega društva in seveda uredništva časopisa Kralji ulice. Vsem ob tem jubileju iskreno čestitam!

MARKO PAVLIN



foto: Anja Znidaršič

To je to!

Bili smo na dnu, kot podgane v kanalih, vendar le ljudje, ki so vredni življenja. Kaj se je v nas spremenilo, se boste vprašali, spoštovani bralci cenjenega časopisa. Začeli smo pisati o svojih tegobah in težavah ter brezupu, ki nas spremlja vsepovprek. Ta časopis je naš najboljši psihiater ter prijatelj, ki ga v realnem svetu zelo težko najdeš ali pa dobiš. Saj to veste tudi vi, vendar se ne izpoveste, kakor se mi v naših skromnih člankih. Šli smo skozi trnje in kamenje, najhuje pa – čez človeški gnoj, da smo prišli do vas s Kralji in smo zelo ponosni, ker nam pomagata že s samim kupovanjem

naših izpovedi. Najlepše pa je to, da nas uslužbenci sprejemajo takšne, kakršni smo, brez zajebavanja in pripomb. Konec koncev smo ljudje. Ubogi uslužbenci, ki so z nami prezaposleni ter prevečkrat preutrujeni, le kakšno je njihovo privatno življenje? Želimo jim vse naj naj, saj se mnogokrat preveč angažirajo in mnogi pozabijo nase. Veselita nas nogomet, ki nam ga omogočate, ter seveda poletni piknik. Najhuje pa je, da nas pri prodaji časopisa nekateri ignorirajo, kot da smo zid. Od žalosti lahko postanemo jezni na vse; zdravnike, policijo ter prelepe manekenke.

Za KU pišem z željo, da bi se besede dotaknile bralčevih čustev ali spodbudile njegovo razmišljanje o čem določenem. Kar se tiče člankov, jih pišem v navadnem pouličnem slogu in ne ravno strokovno, kar tudi ni moj namen, saj se tematsko dotikajo v glavnem socialne problematike nas, brezdomcev, in drugih socialno izključenih, zato v takem stilu izpade bolj pristno, predvsem pa je vzrok v tem, da o naši sebični, hinavski, zahrbtni, zmaterializirani ter pokvarjeni družbi nikakor ne znam pisati v lepem knjižnem jeziku ter brez slengovskega preklinjanja, saj si tega pač že dolgo ne zasluži več! Četudi sem glede te teme že kot zljajana plošča, imam žal samo o tem pisati še vse do smrti. Kar se tiče moje poezije – njen cilj ni ogovarjanje bralcev, ampak je sama sebi namen, moj najbolj čutni jaz, glas moje duše. Moje pesmi najbolj pogosto navdihuje moja muza, nikomur na svetu

poznana ter draga kot edinole meni pokojna prijateljica. Pesmi so izraz moje neutolažljive duše, ki bo še po smrti hrepenela po svoji večno neizpolnjeni ljubezni. So moj jaz, ki me posebeja, hkrati pa poživlja.

Za KU zelo rada pišem tudi zato, ker sem sila ponosna na moje ulične so-umetnike, saj bi nadvse rada, da bi ta zavrt in zaplankan slovenski narod skozi vse te prispevke, slike in pesmi končno že dojel, da smo nekateri brezdomci, pijanci, narkomani in ostali zapuščeni ter ponižani daleč bolj čuteči ter inteligentni kot večina snobovske svojati! Prav ta revija se mi zdi velika priložnost in upanje, da se nekoč razbije vsesplošni predsodek do drugačnih, revnih, zatiranih ter brezdomnih. Žal pa vem, da se take miselnosti lahko reši zgolj tisti, ki in ko tudi sam okusi trpljenje zatiranega in ponižanega, pa ne glede na to, v kakšni situaciji. Hvala vsem, ki nas podpirate in razumete! Bog vam povrni!



ĐIMI

Pri Kraljih sodelujem, ker se počutim kot polnovreden član društva, in to pri dejavnosti reportaže in siceršnji izdelavi časopisa. S tem se priključujem naši literaturi, da se tudi prodajalci kasneje lahko predstavijo kot del družbenega sistema, dobre volje in pomoči. Rad sodelujem, ker čutim prijateljstvo.

PETER PITAMBAR PANGERC

Moje ime je Pitambar. Za Kralje ulice pišem zato, ker imam noge do tal. Pisati sem se naučil za trideseti rojstni dan. Pišem z velikimi in malimi tiskanimi črkami in na računalnik. Ko bom velik, bom pisal še s pisanimi črkami. Kralji ulice so intelektualni časopis največje vrednosti.



IVA TISA

Zelo sem vesela, da lahko svoje pesmice objavljam v reviji Kralji ulice. S tem preko njih budim svojo ustvarjalnost.



ANČKA

Odločitev, da se pridružim piscem, je prišla spontano. Nekje je pač treba začeti objavljati svoje misli, pesmi, dogodke. Pesmi sem začela pisati že v osnovni šoli, toda do sedaj nisem še nikjer drugje objavljala. Sem prava mala umetniška duša, ki ustvarja po navdihu. Kjer koli sem in opazujem okolico, razmišljam z navdihom. Umetniška duša ima veliko svobode, da ustvarja. Vsrkava okolico in jo preusmeri v svoj navdih. Tako sem začela v tem časopisu objavljati svoj kupček pesmi, ki so se mi nabrale, začela pa sem tudi objavljati resnične zgodbe iz prodaje časopisa, za pisanje katerih me je navdušil moj partner. Vesela sem, da objavljam svoje misli, ideje ter pesmi, in trudim se na svoj način oblikovati ter soustvarjati naš časopis.

ILUSTRACIJE IN NJIHOVI AVTORJI



FOTOGRAF O SODELOVANJU S KU



foto: Jaka Adamič, Dnevnik

08
KRALJI
ULICE

(NEKDANJA) UREDNICA OB 50. IZVODU KU

KATJA BIZJAK (MATILDA M. DOBRO)

Čeprav si želim, da bi Kralji kraljevali domačim ognjiščem in ne ulicam in tako časopisa Kralji ulice sploh ne bi bilo, sem vesela in ponosna, da sem ga imela čast in priliko soustvarjati. Preprost na otip, skromno črno-bel, naperjen proti srcu, brez rumenega pompa in večinoma brez odvečnih vsakodnevnih informacij, ki se menjajo kot vreme, zato pa toliko bolj glamurozen – realistično, tudi že naturalistično – tak me je očaral in me še! Neusahljiv vrelec ustvarjalnosti želim kraljem in kraljicam ob časopisnem abrahamu in naj vam sonce posije tudi v najbolj skrite kote življenja. AVE!



foto: Peko Forcar

POSTAVLJANJE ČASOPISA

NONA

»Sve će to
dobro da se sredi«



foto: Nona

PRODAJA ČASOPISA IN PRODAJALCI

Izdelek naj bi v zadnji fazi našel mesto pri kupcih, za kar poskrbijo naši prodajalci, njihove izkušnje pa so raznovrstne; včasih zabavne, drugič spet žalostne, vse pa družijo vztrajnost in seveda skupni cilj – čim več prodati in širiti svoj glas in glas Kraljev čez obzorja:



foto: arhiv KU

MARKO NAKRIČ,
PREDSTAVNIK PRODAJALCEV

Časopis sem začel prodajati v juliju 2007. Maja Kozar in Luna (zaposleni v društvu) sta nekoč pristopili k meni in mi ponudili tovrstno možnost zaslužka namesto žicanja pred Maximarketom. Povabili sta me tudi v prostore društva. Prodaja časopisa je bil tedaj moj edini vir zaslužka, od tega sem bil v bistvu odvisen. Vztrajam zato, ker mi to trenutno pomeni izboljšanje položaja. Izkušnje s prodajo so raznovrstne, od ene do druge skrajnosti; tako sem dobil nekoč za en časopis 100 evrov, drugič, kar je bilo mnogo manj prijetno, pa batine. Zdaj sem že v drugem mandatu predstavnik prodajalcev. Kaj to pomeni? Skušam reševati težave, ki se pojavijo s prodajo, s kršenjem pravil in podobno. Letos se v tej vlogi počutim bolj slabo, saj name s kritikami pritiskajo kandidati za predstavnike, ki jim na volitvah ni uspelo.

GEORGY

Ime mi je Gregor in na cesti sem pristal (po mojem mnenju) na srečo ravno v času prvih zametkov našega časopisa Kralji ulice. Že pred prvo številko sem spoznal Majo, ki mi je predstavila idejo, ki sem jo kasneje sprejel z obema rokama. S prvim dnevom udeleževanja pri projektu se je moja miselnost obrnila za sto osemdeset stopinj. Prisoten sem bil pri prvih odzivih povprečnega človeka in tudi človeka višje klase in bil nemalo presenečen nad pozitivnim mnenjem. Pripisujem si zasluge za prenekaterega novega člana, saj sem prenašal idejo do vsakega, vsaj malo zainteresiranega sotrpina.



foto: osebni arhiv

MARIJAN HORVAT

S Kralji sodelujem že od novembra 2006, od druge številke časopisa pravzaprav. Z društvom me je seznanil prijatelj Tone M., ki je tedaj pogosto zahajal v trafiko, kjer sem bil honorarno zaposlen. Kot invalid II. kategorije lahko opravljam le priložnostna dela in ker je šla trafika kmalu v stečaj, je možnost, da prodajam časopis, zame več kot dobrodošla, saj z nadomestilom invalidskega zavarovanja ne bi mogel preživeti. Ta projekt uličnega časopisa je bila in še vedno je v redu pogruntavščina za tiste, ki želijo delati, pa se zaradi takšnih ali drugačnih ovir nimajo možnosti zaposliti kje drugje. Kmalu sem poleg prodaje začel tudi pisati za časopis in še na ta način prislužil dodatna sredstva v obliki brezplačnih izvodov pa tudi simbolične nagrade v denarju. Na ulici se počutim v redu, vedno se kaj dogaja in na ta način dobim zanimive ideje za zgodbe.

BOŠTJAN BAJC

To, da lahko prodajam časopis KU, mi pomeni same pozitivne stvari, od tega pravzaprav živim. Za časopis Kralji ulice in možnost prodajanja sem izvedel od brata, ki je takrat živel na cesti. No, ugotovil sem, da zaslužim več in sem tudi bolj redno plačan kot pa pri privatniku, kjer sem bil takrat zaposlen. Zdaj samo prodajam in imam s kupci večinoma dobre izkušnje. Prodajam v glavnem zunaj centra mesta.

DNEVNI CENTER

V dnevnem centru se dan začne zgodaj, še najbolj pa bi bili zadovoljni, če se ne bi nikoli končal. Tako bi bržkone rekli naši obiskovalci. V njem se družijo med seboj in mi, zaposleni, z njimi. Po malem kaj prigriznejo, se pozimi pogrejejo in poleti ohladijo (razvnete glave), opremimo jih s koristnimi informacijami, če in ko jih potrebujejo. Nekateri surfajo po internetu, drugi napišejo prošnjo za zaposlitev, tretji spet ustvarjajo za časopis, saj idej nikoli ne zmanjka. Včasih jih

črpajo že na kraju samem. Po potrebi lahko shranijo osebno lastnino (bodisi obleko bodisi dokumente), zamenjajo garderobo ali se opremijo z njo (za naprej) v shrambi podarjenih oblačil. Lahko se pogovorijo, ko rabijo pogovor – tistega strokovnega ali kar takšnega, običajnega. Pravi svet v malem, torej, ki se še kar vrti.

MG

NEVIDNI, A NEPOGREŠLJIVI DEL KOLESJA, KI SKRBI, DA NIČESAR NE ZMANJKA, SESTAVLJA NAŠA EKIPA DNEVNEGA CENTRA, KI JE POJASNILA, KAJ IN KAKO VSAKDO PRISPEVA:

09
KRALJE
ULICE



foto: Tomislav Gruđen - GTS

JANEZ

V svoji vlogi zaposlenega v dnevnem centru se počutim v redu. Poskrbim za kuhanje kave in pospravljanje, je pa res, da to niso vse moje aktivnosti. Že pred več leti sem veliko ilustriral za časopis KU, imel sem tudi razstavo teh risb na Pedagoški fakulteti, zadnje čase pa sem bolj aktiven kot nogometni sodnik v naši športni (nogometni) sekciji. Z ljudmi, ki zahajajo v dnevni center, se razumem, čeprav ima včasih kdo tudi slab dan. Kdo ga pa nima? Zato moraš biti potrpežljiv.



foto: Tomislav Gruđen - GTS

ANDREJ

Delo v DC-ju mi je všeč, saj imam tako tudi kaj koristnega početi čez dan. Moje zadolžitve so prevoz tortic iz slaščičarne Zvezda in iz Slona, kjer nam jih donirajo, kuhanje kave in pa skrb za urejenost centra. Verjetno bi se še kaj našlo. S sodelavci se dobro ujamem, bolj naporno pa je včasih, ko so ljudje, ki prihajajo k nam, sitni ali pa nezadovoljni. Takrat postanem tudi sam slabe volje.



foto: Tomislav Gruđen - GTS

MARKO C-KTM

V DC-ju se počutim odlično, drugače pa v glavnem skrbim za shrambo (garderobo podarjenih oblačil), čistočo, ter strežbo »pacientov« (hec). Rad bi se videl še kje drugje, npr. pri kakšnih fizičnih delih. Edino, kar pogrešam, je več komunikacije med nami, zaposlenimi v DC-ju.



foto: Tomislav Gruđen - GTS

VINKO

Trenutno delam v DC-ju kot prostovoljec, v začetku naslednjega meseca pa me bodo zaposlili preko javnih del. Skrbim predvsem za dostavo kruha, skuham pa tudi kavo in postrežem z osvežilnimi pijačami. Pomagam tudi v garderobi. Delo je v redu, edino, kar me včasih vrže iz tira, je, da bi radi vsi (uporabniki) vse naenkrat. Nemogoče je vsem ustreči. S sodelavci se dobro razumemo, kar je tudi zelo pomembno.

PO DRUGI STRANI PA DAJO POMEMBEN PEČAT DNEVNEMU CENTRU OBISKOVALCI:

UROŠ

Tu mi je všeč, ker dobim vse na kupu. Drugače bi moral pač peške premeriti razdaljo do knjižnice (internet), zavetišča na Poljanski (kjer jem) in še kam. Tako pa se tu lahko za silo najem, popijem kavo in se družim. A ni to idealno? Dobim tudi kakšen nasvet, najbolj pomembna pa sta moralna podpora in razumevanje.



foto: arhiv KU

FERDINAND

Sem zahajam zato, da delam težave (hecam se). Tu kupujem časopis, ga prodajam, da imam za kakšen sendvič, predvsem pa me pogosto vidite tu zaradi druženja.



foto: arhiv KU

LOJZE

Kaj mi pomeni dnevni center? Druženje z ljudmi, koristno delo. Tu imam priložnost, da uresničim svoje interese in tudi nadarjenost, da se izkažem v pisanju člankov, fotografiranju. Dajo mi oporo, smisel, perspektivo, možnost izboljšanja. Najbolj pomembno pa je, da osmislim svoje življenje in se ne počutim izoliranega, izločenega iz družbe. Da se, skratka, spet počutim koristnega.

TRIER

Kadar se mi ne da nič delat, pridem na Kralje, kjer to lahko počnem zelo počasi. To se mi dogaja zadnjih osem mesecev. Upam, da bo drugo leto bolje, čeprav za zdaj nič ne kaže na izboljšanje.

DODATNE DEJAVNOSTI DNEVNEGA CENTRA

V dnevnem centru poteka tudi nekaj vzporednih dejavnosti, ki popestrijo vsakdan in vedno prinesejo kaj novega. Izpostavljam dve, tako za okus:

Razstave, ki jih organiziramo praviloma mesečno, omogočajo aktivno vključevanje ustvarjalcev (brezdomceev in drugih sodelavcev društva, npr. tistih, ki so dejavni pri časopisu in drugje) v kulturno življenje, jim omogočajo promocijo, obenem pa popestrijo prostor, kjer se vsakodnevno zadržujejo številni obiskovalci.

O RAZSTAVI MARJANA KOLENCA: TUDI ŽALOST JE ČUSTVO

V začetku meseca maja smo v dnevnem centru postavili in slovesno odprli razstavo slik Marjana Kolenca, zagretega entuziasta na svojem področju, ki je s svojimi slikami popestril marsikatero številko našega cestnega časopisa, še sploh pa rubriko Pred sto leti. Kot še vsakega avtorja doslej, smo tudi njega zaprosili za krajši razgovor, ki pa se je zaradi obilice zanimivih izjav raztegnil v njegovo pravo nasprotje. Z njim nam je razkril ozadje svojega ustvarjanja pa tudi kopico stvari, s katerimi se ukvarja poleg tega.

Začniva pri začetku – kako ste se odločili za slikarsko pot in ali je to vaš poklic ali hobi?

Gre za popolnoma ljubiteljsko ustvarjanje, ki so ga deloma sooblikovali mentorji, v smislu da so prispevali k mojemu nivoju znanja. Res pa je, da ustvarjanje izhaja iz mene samega. Gre za težnjo po tem, lahko ji rečemo tudi notranja potreba (po ustvarjanju), ki je v tebi, in če jo začutiš, potem se pač moraš izraziti. Po naravi se nagibam k ekscentričnosti, rekel bi, da težim k drugačnosti.

Kako izbirate oziroma se odločate za motive? To sprašujem predvsem zaradi serije, ki ste jo razstavili pri nas in je prav posebna. O njej smo nekaj rekli že ob odprtju, gre pa za, na prvi pogled, temne in žalostne motive. Večina, ki si je razstavo ogledala, je izpostavila prav to. Je bil to trenutni vpliv življenjskih okoliščin ali ste nagnjeni k razmišljanju o minevanju, smrti – morda da poudarite njeno nasprotje, lepoto življenja?

Po navadi gre pri slikanju za prenašanje notranjega doživljanja navzven s pomočjo likovne govorice. Te slike so res odraz posebnih okoliščin oziroma težavnega življenjskega obdobja, v katerem sem bil in je neponovljiv.

Olje ni vaš edini način, ustvarjate še v drugih tehnikah, če se ne motim, s tušem?

Motiv zelo hitro pove, v kateri tehniki ga bom najlaže in



foto: Tomislav Gruden - GTS

najbolj ustrezno izrazil. Običajno rišem s svinčnikom, risba je zame osnova in temelj vsega, zgodi pa se, da barve včasih celo popackajo grafični zapis in detajle, zato so moteče. Kar pa se tiče načinov, morda so tu in tam opazni vplivi mojih vzornikov, tako se v mojih delih bržkone izrisujejo poteze Hinka Smrekarja, Jožeta Tisnikarja, Staneta Kregarja ...

Dejavno sodelujete z našim časopisom, zato me zanima, kako se je vzpostavil ta odnos.

V fanatičnem materializmu je menda ravno socialna tematika doprinesla k temu, da se svet pokaže in nanj pogleda še v drugačni luči. Ko sem, skratka, prejšnji urednici ponudil sodelovanje, sem dobil pozitivno povratno informacijo, vtis je bil dober, in to mi je dalo zagon. Kar pa se tiče razstave, sem bil pozoren na »razstavno« rubriko v časopisu in sem pomislil, zakaj ne bi še sam pripravil razstave, če se že ponuja ta možnost. Materiala imam dovolj. Zdelo se mi je, da je to ravno pravi ambient in prav tako klientela za moje slike in njihovo sporočilo. *Sodeč po knjigi vtisov, ki ste jo pustili v DC-ju, to ni vaša prva razstava. Je pa verjetno med bolj neobičajnimi?*

Verjetno je ravno zaradi same lokacije, ki sprejema in razume drugačnost, lepo sprejeta, ti vtisi (preletel je nekaj vpisov) pa so bombastični! Po navadi se v tovrstne knjige vpisuje predvsem bolj plehke, vsakdanje stvari (kot: razstava mi je bila všeč ...), a nekateri tule so prav zadeli bistvo. Ti zapisi dajejo zagon, ki se le stežka ustavlja.

Za konec mi zaupajte še vaše življenjsko vodilo.

Oh, ujeli ste me malce nepripravljenega. Pa reciva takole: Nemir, notranji ustvarjalni naboj je treba udejaniti v polni meri. Ljudje minevajo, dela ostajajo.

Pripravila: MG

... Druga pa

FOKUSNE SKUPINE IN NAPOVED ANGAŽIRANEGA KOTIČKA

V marcu, aprilu in maju tega leta smo na društvu KU organizirali tematske fokusne skupine o konkretnih in aktualnih problematikah našega vsakdana. Odkrili smo, da imamo težave z motivacijo za spopadanje z izzivi, težave v odnosih z drugimi, pomanjkanje »know how« znanja in materialne moči za ustvarjanje spremembe pri sebi in v svetu okoli nas, in začutili potrebo po povezovanju in medsebojnem sodelovanju zainteresiranih. V ta namen napovedujemo kot posebno

rubriko v rednih mesečnih izdajah časopisa Kralji ulice pozornost spremljanje posameznih pobud (s področja kulturnega boja proti socialni nepravici) pa tudi drugih. Ustanovili bi tudi središčno in informacijsko točko širjenja posameznih idej in organizirali redna mesečna srečanja z diskusijo v prostorih društva. Organiziranost angažiranega koticika je prostovoljna in nehierarhična (nimamo šefa), dejavnosti in področja pa si delimo po dogovoru. S tem pozivamo k povezovanju in



foto: Anja Žnidaršič

kličemo zainteresiranim bralcem: Niste sami v tem. Pridite na pogovor!

Primož Časl

TEREN

Tokrat se bom za spremembo izrazila z metaforo in rekla, da naše terensko delo predstavlja le košček v mozaiku pestre celote našega dela in je kot tak pomemben del učinkovitega in celovitega delovanja reševanja brezdomske problematike. S terenskim delom poskušamo doseči tiste posameznike in posameznice ter skupine, ki ne prihajajo v naš prostor, ki niso vključeni v nobeno formalno ali neformalno socialno mrežo, ki ostajajo in bivajo na svojem teritoriju, v svojem »varnem« okolju. Naše terensko delo vključuje *neposredno delo na ulici*, kjer se brezdomni večino časa zadržujejo (tukaj z nami večkrat sodelujejo prostovoljci ali pa ostali uporabniki društva – le tako je navezovanje stikov z ljudmi na cesti lažje); *individualno terensko delo*, kjer nudimo vso potrebno podporo posamezniku ali posameznici v drugih institucijah in ustanovah (urejanje zdravstvenega zavarovanja, pomoč pri reševanju bivanjskih problemov, urejanje osebnih dokumentov, omogočanje stikov z določenimi sorodniki, pomoč pri iskanju zaposlitve, zagovornišтво, informiranje, spremljanje ...). Letos smo začeli izvajati

tudi individualno svetovanje v Zavodu za prestajanje kazni Zaporja Ljubljana, kjer navezujemo stike s priporniki in zaporniki ter jih poskušamo vključiti v različne dejavnosti našega društva (pisanje za cestni časopis Kralji ulice, igranje nogometa z našo športno ekipo ipd.); *terensko delo v t. i. bazah ali pa na domu* (obiskujemo uporabnike v njihovih bivališčih – tukaj se striktno držimo pravila, da se odzovemo na povabilo, ko nas povabi uporabnik, sami pa ne vsiljujemo obiskov). V vsakdanjem bivanjskem okolju osebo bolje spoznamo in ocenimo, kje potrebuje našo pomoč in podporo, da bivališče obdrži. Pri večini naših uporabnikov je kakovost bivanja precej nizka – živijo v različnih bazah, zapuščenih hišah, poslopjih ipd. S temi uporabniki prav tako vzdržujemo redne stike ter jim nudimo podporo pri iskanju primernejše nastanitve (zavetišča, različne stanovanjske skupnosti ...); *skupinsko terensko delo*, ki zajema čistilno akcijo igel (pobira se odvrženi material za injiciranje; v akciji po navadi sodelujejo prostovoljci in uporabniki, ki najbolj poznajo lokacije, kjer se nabira odvrženi material; pobrane igle dostavimo Društvu za zmanjševanje



foto: Tomislav Gruden - GTS

škode zaradi drog Stigma, ki poskrbi za njihovo varno uničenje) in udeležbe na različnih skupnostnih projektih (Oživimo Fužine, Gostija Poljane ...). Že precej časa pa skrbimo tudi za pse in psičke naših uporabnikov, spremljamo jih v kliniko za male živali Tristo kosmatih, kjer jih tamkajšnje osebje vedno oskrbi (cepi, sterilizira/kastrira ...).

Tanja Vuzem, mentorica

TOMISLAV GRUDEN – GTS



foto: Anja Znidarsič

Ulica je kot življenje

Srečo imam, da svoje delo živim. Moji sodelavci so moji prijatelji in tisti, ki jih dnevno srečujem, tudi. Po Ljubljani hodim že dvajset let in sem spoznal vse družbene sloje vseh starosti. Ko sem začel sodelovati pri časopisu in v društvu Kralji ulice, se je pokazala potreba po terenskem delu, saj veliko brezdomcev ne gre daleč od svoje baze. Na začetku je bilo prisotno nekaj nezaupanja s strani uličnih prijateljev, potem pa je stvar stekla. Kot po navadi, sem pozdravil, a v drugačni vlogi, vprašal kaj in ponudil informacije – v imenu društva. Tistim zasidranim prinesem časopis za prodajo, s kom pa samo kakšno rečem. Nalog je veliko, kot je veliko posameznikov. Včasih jemljem delo le kot službo, drugi pa osebno. Teren ni nekaj, kar se ob uri konča, je bolj tako, da ko si dosegljiv, si potencialno na voljo.

A me ne moti, saj raje opazujem realnost, kot gledam TV. Ljudje na robu velikokrat razbijajo tabuje in nas učijo naših mej! Čeprav okajeni, so zelo na zemlji. Zato pa včasih pozabijo na plasirani privid, ki se mu pravi država. To jim otežuje vsakdan in tu nastopimo mi. Terena je vedno toliko, kot si pripravljen potovati. Raznolikost in količina sta odvisni od domišljije. Ne bom navajal, kaj vse in koliko, bom pa rekel, da spremljamo utrip ulice. Teren je tipalo, povratna informacija, ki pove, kam društvo gre, ogledalo širšega sistema in kažipot. Odkriva širši javnosti prikrito dejstvo, da obstajajo taki, ki nimajo pojma, kaj bodo čez uro. Skratka, veliko smo se naučili o sebi, če smo znali cesto brati, jo s srcem čutiti. Prihodnost verjetno prinaša nove izzive, kar ni slabo. Idej in volje nam ne manjka, tako da nam dela ne bo zmanjkalo. No, pojdimo dogodivščinam naproti!

ANDREJ

Za Kralje sem slišal od nekega znanca in potem sem se pač oglašil v dnevnem centru, da preverim, kako je to videti v živo. Zadovoljen sem s pomočjo, ki jo tukaj dobim. Tanja, moja svetovalka, mi gre na roko pri urejanju različnih stvari,

dokumentov, tako rekoč vsega, kar rabim. Zato sem do neke mere zadovoljen, organizacija se mi zdi v redu, edina pripomba bi bila glede ljudi, ki zadnje čase zahajajo v dnevni center. Zdi se mi, da nimajo nobenega občutka za druge in za osnovno kulturo, preveč se mi zdijo udomačeni v smislu, da si preveč dovolijo

in so grabežljivi. To me moti, zato se tam bolj malo zadržujem. Bi pa rad samo še dodal, da pogrešam Nino in Katjo, svetovalki, ki žal nista več z nami, saj se mi je zdelo, da znata prisluhniti človeku, tudi v čustvenem smislu, vsaj meni, in sta bili to tudi pripravljeni storiti.

NAJPREJ STANOVANJE! (PROGRAM NASTANITVENE PODPORE)

Gre v bistvu za program, ki izhaja iz načela, da je pravica do stanovanja ena od temeljnih pravic ljudi. Namen bivalnih enot, ki jih društvo najame na prostem trgu, je, da poskušajo stanovalci uporabniki v tem času urediti osnovne zadeve v povezavi s svojim življenjem, da izboljšajo svoj položaj, si najdejo zaposlitev, rešijo težave iz preteklosti in si zastavijo cilje za prihodnost. Na ta način se poskušajo osamosvojiti za nadaljnje življenje, pri čemer jim pomagajo strokovni delavci. Toliko na splošno o programu, zdaj pa nekaj o mojih izkušnjah.

Resettlement? Ko sem se vpisal v ta program, nisem imel pojma, kako se bo vse skupaj odvijalo, niti nisem vedel, kaj to ime sploh pomeni. Zame osebno bi lahko rekel, da je to RESET ELEMENT.

Element si lahko predstavljate, kot nekaj, kar je tvoj problem oziroma težava, s katero se soočaš, ko prideš v program, beseda RESET pa vam je prav gotovo znana. Če rečem na kratko – resetirati se (na novo vzpostaviti) in negativni element zamenjati za pozitivnega. In to mi je ta program v tem obdobju tudi omogočil. Seveda sem moral pokazati voljo in odgovornost, kar pa je najbolj pomembno za življenjsko pot, ki sledi.

Marko G.

S spodnjim fotostripom predstavljam nekaj utrinkov običajnega dne v našem stanovanju.

012
KRALJI
ULICE



Postelja



Imamo za sol



Crkljanje



I love my CAM

KAJ MENIJO O PROGRAMU NAŠI STANOVALCI ...

DARKO PEŠL

V stanovanju mi je zelo dobro in Kraljem ulice se moram zahvaliti, da ste mi pomagali najti stanovanje, ker če ne bi bilo vas, ne vem, ali bi si sam lahko našel kakšno. S sostanovalcema se zelo dobro razumem in se ne prepiramo, kot se drugi. Pogovarjamo se na lep način, tako da mi je zelo všeč in imam končno svojo sobo. Počutim se fantastično.

SAŠA H.

Živim v stanovanju, ki sem ga dobila od Kraljev ulice, na Povšetovi. Dobila sem dobra cimra, čeprav sta oba starejša od mene. Meni to stanovanje veliko pomeni, to je en velik korak v mojem življenju. Sedaj ko sem tukaj, se lahko veliko naučim od cimrov, samo prislusniti jima je treba. Moje počutje tukaj je v redu, čeprav imam včasih težave, pa se nimam na koga obrniti. Veliko sem že izvedela

od njiju, to mi je v pomoč za nadaljnje življenje. Velika hvala za pomoč pa gre tudi Kraljem ulice, ker mi stojijo ob strani. V tem stanovanju bom leto in pol in upam, da se do takrat naučim, kako živeti pozneje in kako ravnati. Hvala vsem, posebno moji mentorici in mojemu cimru O'Tonetu Kralju Prvem za pomoč.

MARIJAN ČERNIGOJ

Lani sem pristal na cesti in se brezciljno potikal po Ljubljani. Tako sem po naključju izvedel za Kralje od nekega možakarja pri Prešernovem spomeniku. Prišel sem v dnevni center, sčasoma začel prodajati časopis in ustvarjati zanj. Rad rišem, tu pa moje risbe lahko koristno uporabijo za časopis. V program nastanitvene podpore so me vključili 25. 3. 2010, prišel sem v stanovanje in si s tem življenjsko situacijo spremenil neprimerno na bolje. Zdaj se spet počutim kot človek, veliko bolje kot prej, ob tem pa bi rad pohvalil socialne delavke v društvu.

... IN KAJ EDEN IZMED NAJEMODAJALCEV?

DAVOR R.

Sem inženir tehnične stroke, srečno poročen in oče dveh odraslih hčera. Stanovanje oddajamo približno štiri leta. Do zdaj smo imeli samo enega najemnika. Bila sta mlad par, oba sta še študirala in bila s stanovanjem zelo zadovoljna. Z njima smo imeli dobre odnose in redno sta plačevala svoje obveznosti.

Ko sta doštudirala, sta odšla v drug kraj, zato je bilo stanovanje prosto. Oddali smo oglas za stanovanje na internetno stran. Oglasila se je nepremičninska agencija, s

katero smo se dogovorili za ogled. Povedali so nam, da bosta dva najemnika iz nekega društva. Ko smo prišli na dogovorjeno mesto in smo se predstavili, so me prav z zanimanjem gledali, kako bom odreagirал na predstavitev društva Kralji ulice. Malo sem bil, priznam, šokiran, potem pa, ko sem spoznal najemnika in pomislil na časopis Kralji ulice, sem takoj privolil v ogled stanovanja. Večkrat sem že bral ta časopis in videl, kako se različni prostovoljci, sociologi in ostali trudijo za te naše brezdomce, da bi se počasi lahko vklopili nazaj v normalno življenje. Tako sem si rekel, zakaj pa ne bi še

jaz kaj prispeval k temu.

Ko pa mi je agencija zagotovila, da bo društvo redni plačnik, sem bil še bolj zadovoljen. Od najemnika pač pričakuješ, da bo redni plačnik, da ne uničuje tvojega inventarja in ne prireja kakšne zabave, ki bi bila moteča za ostale stanovalce.

Po enem letu najemništva lahko za Kralje ulice mirno napišem, da so izpolnili moja pričakovanja in sem zadovoljen z njimi. Najemnike tudi redno spremljajo pedagogi (sociologi, psihologi), tako da res ni nobenih problemov. Upam, da bomo še dolgo sodelovali.

STARA ROBA, NOVA RABA — POSREDOVANICA RABLJENIH PREDMETOV (PRP)

Pomladna rast

... in prišla je pomlad v deželico na sončni strani Alp. Vse brsti in zeleni, tudi grmički so oživeli, ptički zapeli, travniki ozeleneli, zvončki zacveteli ... A ni to to, kar smo želeli? Da, to je to, in tudi nadgradnja je že tu – poletje je na vidiku, pa čeprav nam je še mrzlo in vendar upamo, da poletje bo, kljub vsem nenavadnim vremenskim anomalijam, ki jih je povzročil človek s svojim agresivnim delovanjem v bitki za čim večji dobiček, ki ga narekuje ortodoksni kapitalizem. In spomladi je tudi vzbrstela in končno zaživela POSREDOVALNICA RABLJENIH PREDMETOV (PRP) – stara roba, nova raba – kot nadgradnja stojnice rabljenih predmetov na Prešernovem trgu, ki je sicer ob lepem vremenu še vedno postavljena vsako prvo soboto v mesecu, posredovalnica na Poljanski 14 pa ob vsakem vremenu, kadar je stojnica v soboto, torej vsako prvo soboto v mesecu. Kaj pa naše gospodarstvo? To pa po podatkih Eurostata že drugi kvartal zaporedoma nazaduje, ni gospodarske rasti v deželici tej oz. je negativna. Aktualna vlada se očitno preveč ukvarja sama s seboj in premalo naredi za vzpodbujanje gospodarske rasti oz. samo blaži negativne učinke s socialnimi transferji, ni pa ukrepov, ki bi neposredno vplivali na gospodarsko

rast. Brezposelnost je sicer maja za eno odstotno točko nižja od aprila. Pa vendar, v okviru socialnih transferjev in socialnega podjetništva je zaživela tudi naša posredovalnica, ki je oz. še bo nekoliko zmanjšala brezposelnost nekaterih socialno izključenih, šibkih in tudi brezdomnih ljudi in prispevala sicer neznaten prispevek k gospodarski rasti s povsem novim in v Sloveniji prvim projektom posredovalnice rabljenih predmetov, ki ga društvo Kralji ulice izvaja skupaj z ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, ki projekt financira iz sredstev Evropskega socialnega sklada, in Zavodom RS za zaposlovanje. Ljudje so PRP sprejeli za svojo, jo redno obiskujejo in tudi vedno več je tistih, ki kaj podarijo, kaj takega, kar jim je morda doma v napoto, česar so se morda naveličali oz. ne potrebujejo več. S tem, ko podarite kakšen predmet, dejansko spodbujate razvoj posredovalnice, gospodarsko rast in zmanjšujete brezposelnost, uporabne stare stvari pa zamenjajo lastnika z delom prej brezposelnih oseb. V okviru projekta poteka tudi izobraževanje osebja PRP preko delavnice socialnih veščin in delavnice ročne izdelave papirnih nosilnih vrečk – te se v celoti razgradijo in so torej prijazne do narave, saj so izdelane



foto: Tomislav Guden - GTS

iz starega odpadnega papirja. Vsaka stranka ali potencialni darovalec je prijazno sprejet, osebje posredovalnice mu pomaga izbrati želen izdelek in ga lepo zavije, ponudi mu tudi eko nosilno reciklažno, ročno izdelano vrečko. Posredovalnica raste, se razvija, osebje se trudi, da bo ponudba vedno aktualna in zanimiva, privlačna v vseh letnih časih – ne glede na recesijo, da bo druženje z uporabniki vedno prijetno in da bodo ti vedno znova z nasmehom in zadovoljstvom prihajali (in odhajali) v prijetno urejen prostor posredovalnice. Skupaj z Vami, dragi uporabniki, HOČEMO, ZMOREMO, RASTEMO in bomo dočakali še nešteto pomladi ter vseh drugih letnih časov in izšli iz gosPodarske recesije!

Jann



Posredovalnica, ki je prešla v rabo

Posredovalnica rabljenih predmetov skoraj vsak dan vidno odrasča, se spreminja in nadgrajuje. Kar pravzaprav, če malo razmislim, niti ni tako presenetljivo. Tole »svaštarnico«, ki skriva na policah in v skladišču najrazličnejša čuda, je vzljubilo veliko ljudi. Vsak doda košček svojega znanja, spretnosti, iznajdljivosti, izkušenj pa tudi rezultati vztrajnosti so vse bolj vidni. Posredovalnica, ki spada v polje socialnega podjetništva, je pravzaprav hvaležen biznis. Bistvo socialnega podjetništva je vključevanje ljudi skozi delo, kar v javnosti hitro doseže pozitiven odziv. Tako velikokrat slišim sicer dobronamerne pripombe, kot je, denimo: »No, lepo, ste jih le spravili delat.« Tovrstne pripombe so posledica vse preveč uveljavljenega stališča, da so brezdomni ljudje leni, nesposobni, da se jim ne ljubi delati. S projektom posredovalnice vsak dan vsi skupaj dokazujemo, da je »poanta« pravzaprav povsem drugače. Na prvem mestu gre pri projektu za vzpostavljanje dejavnosti, v kateri udeleženi vidimo neki skupni smisel, ki nas povezuje in nam daje zalet; v tem primeru gre za okoljevarstvo in vključevanje odrinjenih ljudi. Javnost to spet razume po svoje in »pознаvalske« pripombe gredo v smeri: »Ja, res so se socializirali.« Menim, da se mora v svojem odnosu do brezdomnih in socialno izključenih na prvem mestu »socializirati« širše družbeno okolje. In prav to počnemo prek dejavnosti posredovalnice. Ustvarjamo si varno okolje, svoj sistem delovanja, organiziranja, gradimo zaupanje, medsebojno spoštovanje in potem ostalo, četudi oklevajoče in previdno, pride samo. Šele ko se ustvari primerno okolje, »oklepi«, ki so se gradili na ulici, počasi odpadejo. Tudi sama se prek

projekta ves čas socializiram v smeri dojemanja in učenja od ljudi, ki imajo za sabo izkušnjo brezdomstva in socialne izključenosti. Vključeni se spoznavamo brez nepotrebnih etiket; kot ljudje, sodelavci, prijatelji in soustvarjalci tega projekta, ki nas je povezal. Na začetku smo še previdno tipali, zdaj si vse bolj zaupamo, smo gotovi vase, gradimo vedno bolj trdne odnose in si postavljamo okvire sodelovanja. Posredovalnica nam omogoča ta varen kotiček, kjer lahko vse to preizkušamo in smo vsak dan znova zadovoljni in ponosni, da ustvarjamo nekaj lepega; zase in za širše okolje. In potem tudi delo pride samo od sebe. Pa pridite torej kaj naokrog, se bomo skupaj »socializirali«.

Luna Jurančič Šribar, mentorica

P. s.: Hvala za muziko, Prijatelji: Alešu Čelikoviču, Luki Ropretu in Boštjanu Lazukiču

Prispevka izražata mnenje avtorjev in ne predstavljata uradnega stališča Vlade Republike Slovenije.



Nalozba v tvojo prihodnost
OPRAVILNO IZBRANA IZOBRAŽEVANJE
POSREDOVANICA RABLJENIH PREDMETOV



2010
evropsko leto
boja proti
revščini in
socialni izključenosti



Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, 4. razvojne prioritete: »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti« in 4.1 prednostne usmeritve »Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti«.

MNENJA SOSEDOV PREJŠNJIH PROSTOROV DNEVNEGA CENTRA, ZDAJ POSREDOVALNICE RABLJENIH PREDMETOV:

Kaj si mislite o Dnevnom centru, društvu Kralji ulice nasploh in o spremembi namembnosti prostora in dejavnosti?

K HAUS, ANDREJA

Povem vam, da imam s KU same prijetne izkušnje, pri čemer moram še posebej pohvaliti Janeza Kompareja (uporabnik in zaposlen v DC-ju), ki mi je pomagal, kadar koli sem potrebovala pomoč pri svoji dejavnosti. Tudi z drugimi nimam slabih izkušenj, čemur lahko dodam le še to, da se mi zdi PRP zelo dobra ideja. Smiselno je namreč, da stare zavržene stvari najdejo nove lastnike. Samo tako naprej!

TRGOVINA TING TONG, DAŠA

Na splošno mi je koncept KU zelo všeč. Odprtje trgovine je pametna poteza; stare stvari najdejo novo mesto. Menim, da je prostor s trgovino polepšan, sploh če ga primerjam s tistim prej, ko je bil tu DC, zdaj je namreč več reda. Na žalost moram omeniti, da se tu še vedno radi zadržujejo lokalni pijančki (iz nostalgije, morda, čeprav ni rečeno, da so iz KU), ki tu puščajo steklenice. To ni primerno, saj k meni zahaja veliko otrok. Celotni ekipi želim vse naj naj!

ZOO CENTER BINGO, MIA

Ko je bil tu DC, je bilo preveč uporabnikov, dogajale so se različne stvari, ki jih ne bi omenjala. Z nekaterimi uporabniki sem tudi sodelovala in njihovim kužkom odstopila nekaj priboljškov. PRP pa je odlična ideja, saj se tako stare stvari ne mečejo stran. V trgovini sicer še nisem bila, ob prvi priložnosti pa bom to tudi storila. Vse pohvale vsem, ki so ustvarili tako zanimivo trgovino.

KOBRA BAR, LILJANA

Ko je bil odprt DC, sem poznala kar nekaj uporabnikov, ki so prihajali k meni na kavo in tudi pivo. V posredovalnici sem tudi že bila. Ideja je super, kupila sem že nekaj stvari, nekaj jih bom še prinesla, najbolj pomembno pa je, da lepo sodelujemo. Na to, da so sosedski odnosi odlični, vpliva verjetno tudi to, da če potrebujem kakšno pomoč, marsikdo iz PRP-ja rad vskoči. Želim jim veliko uspeha.

DRUŠTVO ONKOLOŠKIH BOLNIKOV SLOVENIJE, BLAŽ

DC je bil premajhen za opravljanje vseh dejavnosti, ki so bile v njihovem programu. Ko so mi povedali, da se bodo preselili, sem jim že vnaprej zaželel veliko sreče. Kmalu sem izvedel, da bodo odprli nekakšno trgovino. Ko so pripravljali prostor, sem bil zelo presenečen, saj so večinoma vse naredili sami. Bil sem na odprtju, ki je bilo odmevno in je doživelo velik odziv javnosti. Zelo mi je pri srcu to, da so začeli reciklirati stvari, saj je okoli nas že tako preveč smeti. Negativne izkušnje so le te, da je bil prej prevelik hrup, kar pa je bilo pričakovano glede na majhnost prostora. In zgodnica: nekoč sem pred našimi vrati našel kup škatel, malo sem poškilil vanje in ugotovil, da so to stvari od sosedov (PRP). Ko je prišel zaposleni v trgovini, sem ga opozoril na to, opravičil se je in škatle takoj umaknil.

STOJNICA

PAVLIHA ROMAN

V mesecu aprilu 2008 smo na Čopovi ulici postavili prvo stojnico v sklopu današnje Posredovalnice rabljenih predmetov. Ideja je bila Lunina, mi, uporabniki Kraljev ulice, pa smo ji stali ob strani. Začeli smo dobivati stvari, imamo tudi veliko stalnih strank in pomoč Jake Prijatelja iz Antikvariata. Lahko omenim, da je ta stojnica predhodnica današnje Posredovalnice rabljenih predmetov. Vsako prvo soboto v mesecu bi bila Čopova ulica po mnenju večine kar prazna, če ne bi bilo stalne, pridne in tudi že izurjene ekipe.

Delo v posredovalnici mi pomeni nov izziv in tudi spoznavanje različnih ljudi ter komuniciranje z njimi. Nekatere spoznavam na novo, nekatere pa poznam še od takrat, ko sem bil na ulici. Lahko povem, da se vidim kot prodajalec, skladiščni delavec in tudi mreženje mi gre od rok. Povem pa, da mi ne glede na mojo bolezen tudi marsikatera težka škatla ni odveč odnesti, če je treba, tudi zelo daleč. Kajti marsikatera bolečina da posamezniku nove moči in potrditev, da se da vse postoriti. Lahko povem, da stavek »S skupnimi močmi se daleč pride« pride marsikomu prav. Želim si, da bi še naprej sodeloval s posredovalnico in odličnimi sodelavci, s katerimi se za zdaj zelo dobro razumemo, in samo želim si, da bo PRP še naprej delovala in da bomo nekega dne zaživeli sami, brez pomoči sredstev. Že zdaj, ob obisku prijaznih strank in ob doniranju stvari, si mislim, da se nam ni treba bati, da trgovina ne bi delovala tudi samostojno. Vsem strankam se v imenu celotne skupine zahvaljujem za donirane stvari ter za pozitivne in negativne kritike, saj s tem tudi mi pridobimo marsikatero potrebno izkušnjo.



ANČI

Sama ideja o PRP se mi je na začetku zdelo odlična in zelo zanimiva, vsaj zame, kajti včasih se mi zdi, da je vse preveč stvari še kako uporabnih. Z idejo sem se srečala preko mojega partnerja, ki je bil že od vsega začetka projekta s stojnicami poleg in me je zelo navdušil. Ker je naša stojnica postala premajhna za tako veliko stvari, ki nam jih vztrajno darujete, smo pred tremi meseci odprli našo prvo Posredovalnico rabljenih predmetov v Sloveniji. Iz prve roke vam lahko povem, da se je trgovinica izjemno prijela med našimi strankami in da ste dobrodošli tudi ostali, tako z nakupom kot tudi z darovanimi stvarmi. Hkrati potihoma že vidim trgovinico tudi v prihodnje, ko bomo delovali samostojno. Upam in želim si biti administratorica v trgovini.

SODELOVANJE PROJEKTA IZ KOŠA IN KRALJEV ULICE



foto: osebni arhiv

Ko sem začela delati na projektu Iz KOŠA in smo se z zaposlenimi na Kraljih ulice dogovarjali za sodelovanje – da bi imela za udeležence njihovega usposabljanja enkrat tedensko delavnico socialnih veščin – iskreno povedano, nisem vedela, kaj pričakovati. Sama sicer imam izkušnje z delom z zasvojenimi osebami, vendar so bili Kralji ulice zame popolnoma drugačna populacija in nisem vedela, kako se bodo odzvali na delavnice. No, odziv je bil super, udeleženci aktivno sodelujejo na delavnicah in so pripravljeni delati, se učiti, se spreminjati, da bodo med sabo bolje sodelovali. V sodelovanje s Kralji ulice sem vstopila

s pričakovanjem, da gre za enostransko učenje – da bom torej jaz na delavnicah udeležencem podajala orodja za njihovo uspešno usvajanje socialnih veščin – tu sem se zmotila. Namreč, tudi sama se učim od udeležencev delavnic; naučila sem se že, da ni treba, da je življenje popolnoma strukturirano in utečeno, da se je zabavno sprostiti in »iti s tokom« ter predvsem, da je treba življenje uživati, ne glede na to, kakšne izkušnje, lepe in slabe, imamo za sabo. Da je pomembno, da se iskreno smejimo – smejimo z drugimi in da se naučimo smejati tudi sami sebi. Če to tako uspešno uspeva njim, verjamem, da bo uspelo tudi meni in verjemite, da lahko uspe tudi vam.

Želim si, da bi Kraljem ulice uspevalo še naprej, na vseh področjih.

Špela Pečar, univ. dipl. psih., mentorica pri usposabljanju na delovnem mestu in zaposlitvi v projektu Iz KOŠA



015
KRALJI
ULICE

KRALJI IN PROSTOVOLJCI

Eden od ključnih namenov Društva Kralji ulice je mešanje, sobivanje in povezovanje svetov. Na ta način se vzpostavijo poti in gradijo mostovi med posamezniki različnih socialnih vlog (brezdomni, odvisniki, upokojeanci, dijaki, študenti, socialni delavci, novinarji ...), ki jih v nasprotnem primeru po vsej verjetnosti ne bi bilo. Eden od delov pisanega mozaika ljudi, ki zahajajo v dnevni center in se vključujejo tudi v druge naše programe, so študenti/tke socialnega dela in socialne pedagogike. K nam prihajajo v okviru prakse ali kot prostovoljci/ke. Predstavljajo pomembno okrepitev delu zaposlenih, hkrati pa se izkustveno učijo socialnega dela in pridobivajo znanje o delovanju nevladne organizacije od znotraj.

Marta, mentorica

Prispevek izraža mnenje avtorja in ne predstavlja uradnega stališča Vlade Republike Slovenije.

PROSTOVOLJKE O PROSTOVOLJSTVU

ASJA

Pridem na Kralje. Že od daleč me pozdravijo in rečejo kakšno besedo, dobim nasmeh, objem, stisk roke ali prijazno besedo, tako da vem, da so tam in da so me veseli. Pohitim do pisarne, da odložim stvari in da potem pridem nazaj vprašat, kako so in kaj je novega. Vedno je kdo pripravljen na debato – o politiki, filozofskih temah, vremenu ali petkovem žuru, in vedno vsaj enkrat ostanem brez besed. To mi je všeč, saj se tako učim novih stvari in ugotovim, koliko je še tega, česar ne vem, in koliko me lahko naučijo. Pripravijo me do razmišljanja, do nasmeha in včasih, kot se v vsakem odnosu kdaj zgodi, tudi do solz. Jaz vrnem nazaj edino, kar lahko – sebe; svoj čas, razmišljanje in občutke. Domov grem utrujena, ampak zadovoljna, saj sem nekomu pomagala izbrati obleko, nekoga sem poslušala ali mi je kdo govoril o svojih doživetjih in sem se počutila kot otrok, ki zvečer poslušaj pravljice pred spanjem. Lepe pravljice ali grozne zgodbe, zaradi katerih ne moreš zaspati. Ko grem domov, zame to ne pomeni konec prakse, odklop, ampak željo, da bom koga srečala v centru mesta, z njim poklepetala, da mi bo povedal o novem članku, načrtih za poletje, novi punc in da bova drug drugemu polepšala dan, potem pa šla naprej, z željo, da se kmalu spet srečava.

ANA

Letos sem se v sklopu fakultete prvič dotaknila prostovoljstva, ki ga pod to besedo poznamo vsi. Za Društvo Kralji ulice sem se odločila po mogoče malce nenavadnem spletu okoliščin. Ker nisem vedela, kje naj opravljam prakso, sem pobrskala po študentskem forumu, kjer je nekaj študentov zelo hvalilo to društvo. Pa sem si rekla: pa bom probala še jaz :) In z gotovostjo lahko rečem, da mi ni žal in da sem se tako od zaposlenih kot od tamkajšnjih uporabnikov veliko naučila. Ko zaključim izpite, bom zagotovo še prišla na dnevni center!

SABINA

Prostovoljka sem predvsem zato, ker je to obvezen del našega študija. Vendar od prostovoljstva ne dobim le končne ocene, ampak veliko več. Kot prvo, dobiš veliko novih poznanstev in izkušenj. Kot drugo je občutek, ko nekomu pomagaš in se ti ta iskreno zahvali ali reče, da si mu polepšal dan, nepozaben. Kot tretje, brezdomci so ljudje z veliko izkušnjami, ki ti lahko dajo dober nasvet. Pri prostovoljstvu gre za obojestransko sodelovanje, nekaj daš in hkrati nekaj dobiš nazaj.



POROČILO S TERENA: OBISK ĐIMIJA, OBISKOVALCA DNEVNEGA CENTRA

016
KRALJI
ULICE

Deževen dan, nebo je sivo, mesto ujeta v svoj ritem. Ljudje hitijo drug mimo drugega, komaj ločiš obraze med sabo; izgubljeni so med prav tako sivimi stavbami. Ujeti v svoje življenje ne pomislijo, da obstaja vzporeden svet, samo nekaj metrov stran, med drevesi parka Tivoli. Sredi parka, naprej od igral, naprej od koticikov, kjer se ob sončnih sobotah igrajo starši z otroki in psi, samo malo naprej pelje potka med visoka drevesa z zelenimi krošnjami. Tam se ne sliši hrupa in utripa mesta, narava uduši zvoke in obstoj ljudi. Če hočeš, lahko tam pozabiš na svet in si ustvariš svojega, takega, v katerem se počutiš varno in kjer veljajo tvoja pravila. Đimi nas popelje do hriba, po katerem splezamo do njegove hišice. Skromno domovanje, na prvi pogled kot da se bo vsak hip podrlo – pa se izkaže, da ima veliko bolj trdne temelje kot marsikatero stanovanje v mestu. Hišica, narejena iz lesa in platna, pred njo manjše ognjišče, kjer si »bomo, ko bo bolj toplo, naredili čaj«, nas povabi Đimi. Me obljubimo, da pridemo in prinesemo pecivo. Druga za drugo mu sledimo noter, najprej se znajdemo v prostoru s straniščem, policami z drobnarijami in telefonom. Telefon je pomemben del Đimijevega življenja, saj se preko njega pogovarja z znanci z vsega sveta. Po stopničkih se spustimo nižje, v zadnji prostor s posteljo, oblekami, predalniki in policami, polnimi posod. Prostor razsvetljuje drobna lučka, ki deluje na sončno svetlobo. Pripoveduje nam o zdravilnih rastlinah, ki jih nabira, in o njihovih učinkih. Ponudi nam napitek iz mravelj, vendar nismo žejne. Pravi nam o polhih, ki mu pozimi delajo družbo, o svoji diplomi in medicinskih odkritjih, ki jih posreduje zdravnikom. Pokaže nam sončni solarij, ki ga je vgradil na streho in preko katerega zbira energijo za lučko in napravo, ki mu prečiščuje zrak. Zrak je res dober, čeprav nas je v sobici pet, ni zatohlo. Postelja je majhna, vendar na njej dobro spi – se je navadil, da se v spanju ne obrača, saj se drugače udari ob robove hišice. Zdaj, po skoraj dvajsetih letih prebivanja tam, se skoraj ne obrača več. Pospremi nas ven, nam pomaha in povabi, naj se še kdaj oglasimo. Ko gremo stran, smo najprej tihi, mislim, da zato, ker ne vemo, kaj naj si mislimo. Ne bom pisala, o čem so razmišljale druge, ker ne vem in bi bilo nepošteno. Vem pa, da sem začutila, da sem na drugi strani, da sem del hitečih ljudi in sivih stavb, ki mi pomenijo varnost. Da sem ujeta mednje, da sem tam varna. Hkrati pa sem začutila, da je lahko tudi domek



foto: Matjaž M. Dobro

v Tivoliju za nekoga varnost, trdnost, gotovost in svoboda. Zame je bila to pustolovščina, spomin na otroštvo, ko smo z bratrancem iz lesa postavili zasilno bivališče na babičinem vrtu, tam preživeli nekaj dni in se pretvarjali, da smo odrasli in pogumni – skok v svet, o katerem sem sanjala kot otrok, Đimi pa o njem ne sanja, ga živi. So se njemu uresničile otroške sanje ali je sanjal o sivih stavbah v centru mesta?

Asja

VSE NAJBOLJŠE, KRALJI!

Ni dolgo od takrat, ko je za Kralje nastala prva ilustracija. Ne dolgo pravim zato, ker čas tako hitro beži. In kaj je lepšega, ko pogledaš nazaj in vidiš, da čas ni šel le mimo tebe, temveč ti je celo uspelo nekaj pustiti za sabo? In če si s tem komu pomagal, mu polepšal dan, si naredil veliko. Ne govorim le o groooooomooooozanskih stvareh, popolnoma dovolj je tudi nekaj preprostega, majhnega. Celo nasmeh »rešuje življenja«.

Moj prispevek Kraljem ulice so ilustracije – kreacije, ki so nastale po predhodno napisanem tekstu. Ob branju resničnih zgodb in izpovedi sem bila vedno znova ganjena. Izpovedi so mi dale veliko misliti. To niso fiktivne izpovedi, to niso ljudje onkraj luže, onkraj mej ... to so resnični ljudje vseh starosti, ki jih srečujemo vsak dan. Skratka, v času nogometne evforije bi se najbolje glasilo: To so naši! Sodelovanje s Kralji mi je v posebno čast, zaradi tega mi je toplo pri srcu.

Likovnih izlivi se vedno znova veselim. Pri ustvarjanju za Kralje ulice najbolj uživam v svobodi, ki si jo tu lahko vedno privoščim. Nobenih omejitev, kaj lepšega! No, če sem čisto iskrena, je ena stvar, ki bi bila lahko še boljša. Da bi v reviji zažarele barve. Zato Kraljem ulice za jubilejni rojstni dan poleg samih lepih stvari in čim bolj barvnega pogleda na svet želim še barvni izgled.

mag. Tjaša Žurga

ŠPORTNI KRALJI

Pred tremi leti so se uporabniki samoiniciativno zbrali v našem starem majhnem dnevnem centru, da bi se poleg vseh drugih aktivnosti, v katere se vključujejo, udeleževali še pri športnih dejavnostih. Čeprav gre predvsem za nogomet, občasno potekajo tudi druge dejavnosti (pohodi, kopanje, košarka). Tako kot vsak začetek je bil tudi ta težak, saj nihče ni imel nobene športne opreme, vendar so fantje kljub temu vztrajali. Dogovorili so se, da se bodo dobivali ob nedeljah na Športno-rekreacijskem centru Poljane. Športno društvo Poljane je športni sekciji brez predsodkov dovolilo uporabo igrišča. Pomembno je poudariti, da bi športna sekcija težje funkcionirala brez druge ekipe, to so nekdanji Fušarji oz. Bar Sonček, ki z nami ob nedeljah redno igra. Hkrati nas podpirajo in spodbujajo na različnih turnirjih, ki se jih včasih udeležujemo tudi skupaj. Trenutno

se v športno sekcijo vključuje do dvajset brezdomnih in petnajst drugih ljudi (prostovoljci, občani, podporniki). Največji uspehi športne sekcije so: redno igranje nogometa ob nedeljah, udeležba na igrah za socialno izključene na Danskem, več mednarodnih tekem, odigranih na Hrvaškem, udeležba na več turnirjih po Sloveniji ter organizacija dveh nogometnih turnirjev za socialno izključene. Pomembno je tudi poudariti, da se je v teh treh letih nabralo že več kot deset pokalov in še več kolajn. Namen športnih aktivnosti je: kakovostnejše preživljanje prostega časa, učenje socialnih veščin, osebna rast ter socialno vključevanje in brisanje meja med brezdomnimi in ljudmi, ki imamo dom. Športne aktivnosti brezdomnim pomenijo novo izkušnjo in možnost za izboljšanje samopodobe. Socialno vključevanje skozi šport je



Izlet na Šmarno goro

zelo pomemben del reševanja socialne izključenosti ter omogoča ponovno vključevanje brezdomnih v družbo. Za vse to pa je potrebnega kar precej dela in še česa, za kar se po svojih zmoglostih trudimo zaposleni v društvu.

Bojan Kuljanac, mentor

NOGOMETAŠI SE PREDSTAVIJO

ROMAN

Minili sta že dve zimi, odkar smo se prvi člani nogometne sekcije, v kateri smo bili Dare, Davor, Aleš, Chris in Vili, začeli pogovarjati o tem, zakaj se ne bi tudi brezdomci ukvarjali s športom. Dobro se spomnim, bila je zima, ko je Dare Majtan obesil listek na oglasno desko Vincencijeve zveze, na katerem je zapisal, kdo bi igral nogomet. Prijavilo se je kar nekaj fantov, na prvi trening pa smo v snegu prišli štirje. Vsako nedeljo smo trenirali in s pomočjo ekipe Fušarjev začeli igrati na poljanskem igrišču. Prvi korak je bilo štetje nedeljskih tekem med ekipo Kralji ulice in Fušarji. Na začetku so bili Fušarji, ki so nogometaši v različnih krajevnih ligah, priznam, kar boljši od nas. Dobro se spomnim tudi prvega turnirja, ko smo bili povabljeni na Planino in osvojili prvi pokal. Začeli so se različni turnirji in v dobrem letu smo osvojili kar nekaj medalj in počasi pridno polnili polico s pokali. V maju 2009 smo organizirali prvi turnir tudi na našem igrišču. Dogovorili smo se s hrvaškimi brezdomci. Ko nas je poklical Siniša z Reke, smo se odzvali povabilu, to je bila naša prva mednarodna tekma, kjer smo prvič premagali Hrvaško. Zelo smo bili presenečeni nad novico, da se bodo na Danskem odvijale športne igre brezdomcev. Seveda smo se z veseljem odpravili na dolgo pot in še z večjim veseljem prišli domov s pokalom in vsak s svojo medaljo. Velikokrat smo bili tudi razočarani. Spomnim se obljube za Avstralijo, ki je ostala le pri besedah. Ampak zaradi želje po igranju nogometa nismo vrgli puške v koruzo. V imenu celotne ekipe se lahko zahvalim današnji ekipi Sonček bar za podporo tudi na turnirjih, saj so nekateri igrali tudi z nami in nam zelo pomagali. Brez njih in seveda naše dobre volje ne bi bilo tega, kar je danes. Igrali smo tudi z zaporniki Povšetove, dijaki, duhovniki, azilanti. Mogoče pa nas bodo kdaj povabile tudi znane medijske zvezde. V letošnjem maju je prišla k nam reprezentanca Hrvaške, vzdušje je bilo enkratno, saj smo iz nič že kar nekaj naredili. Želim si samo, da bomo to nadaljevali in da bomo mogoče nekega dne dobili klic NZS za kakšno podporo – potrebujemo tudi to, kajti sami ne moremo hitro napredovati.



V imenu celotne ekipe se vsem zahvaljujem za pomoč in tudi za sodelovanje in še nadaljnjo podporo, saj tudi brezdomci znamo kaj narediti.

ALEŠ. V

Sem Aleš. Z nogometno sekcijo smo začeli čisto po domače, zbrali smo se na igrišču na Poljanski, vse skupaj pa je organiziral Dare Majtan na Vincencijevi zvezi. Tja je obesil vabilo za igranje nogometa. Sedaj smo skupaj že tri leta in naši rezultati so kar solidni. Upam, da se bomo še naprej veselili športnih uspehov, naše bralke in bralce pa naprošam za kakršno koli pomoč športni sekciji. Za to se vam vnaprej zahvaljujemo, lahko pa nas pridete gledat vsako nedeljo na poljansko igrišče. Lep športni pozdrav.

VILI

V športni sekciji sodelujem že od samega začetka. Vmes sem imel malo pavze, toda zdaj sem spet v igri, saj mi šport veliko pomeni in uživam, ko se družim s prijatelji in igram nogomet.

DAVOR

Sem športnik po duši in kot tak rad igram, še posebej nogomet.

NOGOMETNI DOGODEK NA POLJANAH, 22.5.2010

018
KRALJI
ULICE



foto: Maja K.

Začelo se je svetovno nogometno prvenstvo v senci veličastnejšega dogodka, v senci Nogometnega turnirja Kraljev ulice. Zakaj veličastnejšega? Žal svetovno nogometno prvenstvo krasi vse kaj drugega kot etika, morala, lepota in osnovne človeške vrednote. Žal se je to prvenstvo izrodilo v milijardne naložbe, zaslužkarske špekulacije, trgovanje z nogometnimi igralci, nacionalistično evforijo in ne nazadnje v pijančevanje in pretepanje med gledalci. Vsega tega na turnirju Kraljev ulice ni bilo. Vse tisto, kar krasi to nogometno igro, pa je krasilo tudi ta turnir. Potekal je v duhu bratstva in spoštovanja vseh različnosti: nacionalnih, verskih, rasnih.

Turnir v malem nogometu je potekal v lepem sončnem vremenu, in sicer 22. 5. 2010, od 11.00 do 17.00 na športnem igrišču na Poljanah in v organizaciji Društva Kralji ulice. V osnovi je bil to turnir ekip, ki so jih sestavljali brezdomci. Ker je bil turnir odprtega značaja, so bile povabljene in so tudi sodelovale druge ekipe. Nastopale so naslednje ekipe: Kralji ulice (ekipa brezdomcev), PRP (Posredovalnica rabljenih predmetov), Vincencijeva zveza dobrote, Hrvaška (ekipa brezdomcev), Socialni center ROG, Azilni dom, Duhovniki in Bar Sonček. Po zelo izenačenih dvobojih je na koncu prejela pokal za osvojeno prvo mesto Vincencijeva zveza dobrote. Žal se Kralji ulice kot domačini niso najbolje uvrstili. Kot pravi njihov selektor Dare Majtan, so šele v pripravi za pomembna mednarodna srečanja, ki jih čakajo v bližnji prihodnosti. Pomembnejše od zmage je bilo to, da se je na turnirju nastopalo v olimpijskem duhu: Pomembno je sodelovati in ne zmagati.

Dogodek pa ni bil le turnir. Bil je spoznavanje, druženje in prijateljevanje. Treba je izpostaviti, da so igralci nastopali brez honorarjev, da je bil vstop na turnir prost in da je bilo poskrbljeno za vse gledalce. Brezplačno so delili odlični golaž in kakovostni in lepo aranžirani narezek, ki bi prej spadal v hotel s petimi zvezdicami kot na to prireditev. Tudi brezalkoholnih pijač ni zmanjkalo. Za bolj lačne je bila to priložnost, da so se lahko do sitega najedli, utrujeni klonili na mize ter zaspali, ostali pa so na tribunah uživali v spremljanju zanimivih nogometnih dvbojev. Za odlično pripravljeno in izvedeno prireditev Društva Kralji ulice se je treba zahvaliti mnogim. Naj omenim častnega gosta Zorana Jankovića, Majo Vižintin, Bojana Kuljanca, ki se je potrudil in zbral finančna sredstva ter poskrbel za brezhibno organizacijo turnirja, ki ga brez njega tako ne bi bilo, Dareta

Majtana, ki je zbral ekipe in igralce, in donatorja: Formitas, ki je prispeval narezke in sadje, in Mercator, ki je prispeval brezalkoholne pijače. Naj gre zahvala tudi vsem tistim, ki so se trudili in ostali neopaženi. V imenu Kraljev ulice ... želimo si še mnogo takih dogodkov!

Klošar

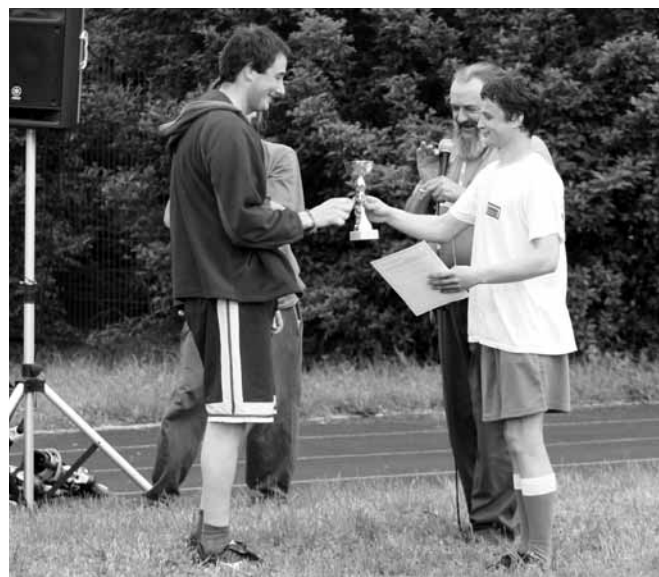


foto: Maja K.



foto: Mario G.

Siniša, predstavnik centra za brezdomne iz Reke, Janez, KU in Dado, selektor hrvaške nogometne reprezentance brezdomnih

ODPISANI-GLEDALIŠKA SKUPINA KRALJEV ULICE

Nori ekstremisti so se po nekem naključju znašli skupaj v skupini Odpisanih. Pridružil sem se njihovim fikcijam in prispeval svoj mali svet, ki mi ga domišljija dopušča. Pobegnil sem iz svoje realnosti in se pridružil njim, mojstrom fikcije, trenutkov, ustvarjalnosti, nemira. V naši gledališki skupini, na naših gledaliških predstavah, smo mi tisti, ki potrebujemo občinstvo bolj kot oni nas. Tam smo za njihove nasmejane obraze, tam smo zato, da jim predstavimo naše ideje, da jim polepšamo dan, zato, da se lahko za trenutek odmaknejo od svojih življenj in spremljajo naša. Zato, da jim pokažemo, da je bil njihov čas vreden našega dela, da dobimo zasluženi aplavz na koncu predstave.

Scenarij sestavljamo kot skupina, vsak član prispeva delček celote.

Sicer bi predstavil vsakega člana posebej, a kaj ko so to storili že sami zase:



foto: osebni arhiv

ADRIANA

Veliko mi pomeni biti del tega ustvarjalnega tima, kjer domišljija ostaja budna in ne zapira dejstev, ampak odpira nove možnosti, gradi mostove med vidnim in nevidnim, med večnim iskanjem in vprašanjem. Všeč mi je, da sem del te dvigajoče se spirale.



foto: Nona

MARE G

Zakaj v gledališko skupino? Že kot otrok sem postavljал igračke na določena mesta in jim povedal, kako naj se premikajo in kakšne so njihove naloge. Toliko o otroštvu. Kasneje sem v šoli pri dramskem krožku za intermezzo igral na harmoniko ali klaviature. To se je dogajalo tudi naprej v srednji šoli, in sicer v teatru v Mengšu. Tam sem spoznal punco glasbenico in plesalko. V skupini Odpisani sem sedaj eno leto. Odgovor na vprašanje Zakaj v gledališko? je preprost: Uživam v tem. Sploh pa se tu odvijajo igre, ki se porodijo samo v naših glavah. Ne igramo nekih »vsiljenih, že narejenih scen«, marveč jih sami z improviziramo. To daje skupini nove ustvarjalne ideje in občutenja.



foto: Nona

MARKO N.

Gledališka skupina mi pomeni neki ventil, ki sprošča in skozi igro utrjuje mojo samozavest. Pred nekaj leti si ne bi nikoli predstavljал sebe na odru, zdaj pa komaj čakam, da nas povabijo na kakšno predstavo. Upam, da bom dolgo in plodno sodeloval v tej skupini.



foto: osebni arhiv

KRISTINA

Cenim našo gledališko skupino, ker se resnično počutim del nje in vsakdo v njej je pomemben člen. Nudi mi varnost in oporo, da raziskujem vloge, čustva in odnose, ki so bodisi blizu bodisi daleč. Da lahko na ta način bolje razumem sebe in druge.



foto: osebni arhiv

BARBARA

Življenje prepoznavam kot neprestano igro, kot oder, ki piše svojo zgodbo. Raziskovati igro in oder zame pomeni raziskovati Življenje, raziskovati sebe, raziskovati Bitja po imenu Ljudje. Gledališka skupina pri Kraljih mi je še posebej všeč, ker se mi zdi neposredna in pristna. Spominja me, da je življenje le igra, ki se veseli tega, da jo igramo.



foto: Nona

ROK

V gledališki skupini sodelujem več kot eno leto. V skupini mi je všeč, ker lahko v igri pokažem več svojih lastnosti kot pa na ulici. Poleg izražanja in igranja se tudi učim(o) o medsebojnih odnosih. Želim si čim več časa sodelovati v skupini.



foto: osebni arhiv

ANA

Sem študentka Fakultete za socialno delo. S Kralji ulice sem se spoznala, ko sem pri njih opravljala enomesečno prakso. Povabili so me v gledališko skupino in najprej sploh nisem imela namena ostati, vendar mi je bilo zelo všeč. Z gledališko skupino sem tudi že nastopila in moram reči, da sem imela zelo veliko treme, vendar so mi pri njenem premagovanju pomagali ostali člani skupine. Veselim se že naslednjega nastopa!

PRIMOŽ

Rad imam našo gledališko skupino. Rad hodim na vaje. Rad sodelujem v ustvarjalnem procesu. Navdušen sem nad rezultati. Kar ne morem verjeti, da lahko taka kaotična banda spravi skupaj kaj takšnega. Še posebej me privlači to, da odpiramo pomembne teme in puščamo odprta vprašanja.



foto: Tomislav Gruden - GTS



foto: Nona

MARTA, MENTORICA

Na vajah večkrat rečem, da sem socialna pedagoginja in ne igralka, še posebno ko mi kdo reče šefica. Takrat pripomnim tudi, da nimamo šefa. Smo skupina enakovrednih posameznikov, vsak s svojimi močnimi in šibkimi točkami, izhajajoč iz sebe prepletamo svoje kreativne ideje. Vedno znova sem ponosna in navdušena, ko nam uspe zaigrati predstavo, ki smo jo od začetka do konca ustvarili čisto sami z improvizacijo. Vendar pa je naše vsakotedensko druženje in pogovarjanje zame večjega pomena kot končni produkt. Velike skrbi izzvenijo po uprizoritvi pred občinstvom, občutek, da je padla teža bremena z mene, pa deluje očiščujoče in hkrati motivirajoče. Rada imam skupino. Hvaležna sem, da me je življenje pripeljalo do tu, čeprav si kot osnovnošolska navdušenka nad lutkami tega nikoli nisem predstavljala.



foto: osebnih arhiv

KLARA

Sometimes I believe in as many as six impossible things before breakfast (Včasih verjamem tudi v šest nemogočih stvari še pred zajtrkom. Alica v Čudežni deželi). To sem jaz in to je naša gledališka skupina.



foto: osebnih arhiv

ŽIGA

V gledališki skupini sem tudi zato, da sproščam svojo odvečno energijo in jo spreminjam v neki vnaprej določeni lik, ki ga občinstvo vzljubi, ne glede na to, ali je ta sočen, domiseln, domišljav, raztresen, simpatičen ali pa igram zgolj povprečno barabo. Zelo rad se uživljam v posameznike, zato mislim, da mi je gledališče pisano na kožo.

Toliko o nas, Odpisanih. Se vidimo na naslednji predstavi. Če smo natančni, gre za Gostijo Poljane, ki poteka letos drugo leto, v sklopu Festivala Ana Desetnica, in sicer bomo 4. 7. 2010 v popoldanskem času nastopili v »avditoriju« pred srednjo

administrativno šolo, zato sledite strani napovednik.com ali naši spletni strani: <http://www.kraljiulice.org/>.

Žigažaga



foto: Pedro Campos



foto: Pedro Campos



foto: MG



foto: Anja Znidarski

DRUŽBENOKORISTNA DELA (DKD)

Delo v splošno korist je delo, s katero sodišče nadomesti kazen zapora do dveh let ali plačilo globe, izrečene v postopku o prekršku. Pri nas je tovrstna možnost dela zelo dobro razvita, zanjo se odločajo predvsem uporabniki društva, ki so v določenem obdobju življenja prišli navzkriž z zakonom. Vsak posameznik, ki ga center za socialno delo napoti k nam na delo v splošno korist, ima možnost dela v dnevnem centru, kjer pomaga pri kuhanju kave, pospravljanju, urejanju prostorov, predvsem pa se druži z uporabniki. Ena od možnosti je tudi udeleževanje v različnih aktivnostih, ki jih ponujamo, in kasnejše pisanje člankov za časopis, pretipkavanje tekstov ali pomoč uporabnikom pri delu z računalniki. Tisti DKD-jevci, kot jih pri nas imenujemo, ki so tudi prodajalci časopisa, lahko kot možnost dela v splošno korist izberejo prodajo. Vsi na koncu dobijo povrnjene stroške prevoza in hrane, pridobijo pa tudi delovne navade in krepijo svoje socialne veščine.

Monika Cerar, mentorica

IZJAVI ČLANOV, KI V NAŠEM DRUŠTVU OPRAVLJAJO DKD:

ARLO ROŽMAN

Pred štirimi dnevi sem začel družbenokoristno delo pri Kraljih ulice. Za to ustanovo sem se odločil, ker se mi zdi, da so Kralji ulice ena izmed redkih revij v slovenskem medijskem prostoru, ki iskreno in brez cenzure informira javnost o aktualnih družbenih problemih. Iz dosedanjega druženja z uporabniki dnevnega centra na Pražakovi 6 lahko zatrdim, da je vsak od njih unikaten individuum z mnogo vrlinami in znanji ter nadvse pomemben del celotne revije in centra. Na Pražakovi lahko brezdomci in socialno ogroženi pridejo po nasvet, pomoč in spodbudo, poleg tega pa je poskrbljeno tudi za kavnice, kruhke in ostale dobrrote, je varen pristan za vse, ki so jih pota usode pripeljala do roba humane človeške eksistence. Društvo in revija nadvse pozitivno vplivata na uporabnike, saj jim dasta vedeti, da je kljub temu nekomu mar za njih, da imajo vsaj za štiri ure na dan neki varni pristan, kjer se lahko podružijo in okrepčajo ter s svojo kreativnostjo pokažejo, da so tako kot vsi ostali pomemben del družbe. Poleg druženja na Pražakovi potekajo tudi različne delavnice, kot na primer foto, videodelavnica in gledališka delavnica, ter nogometne in pohodniške aktivnosti. Kraljem ulice bi rad čestital za jubilejno

50. številko revije in se jim zahvalil za vse odštekane, zabavne in tudi krute življenjske zgodbe, ki so jih v tem času delili z bralci. Hvala! Za mene so Kralji ulice ena izmed najboljših revij in komaj čakam na novo številko.

BRANE BITENC

Na opravljanje DKD-ja so me »prignali« prometni prekrški, za Društvo Kralji ulice pa sem izvedel preko prijatelja Jaka iz starinarne, ki sodeluje s Posredovalnico rabljenih predmetov, eno izmed dejavnosti tega društva. Prej o brezdomstvu nisem vedel veliko niti se nisem temu posvečal. Zdaj ko aktivno sodelujem, pa sem se poglobljeval s marsičem in izvedel veliko novega ter zanimivega. Pridružil sem se fokusni skupini, spremljal sem gledališko skupino na njihovem nastopu, v sodelovanju z RTV-jem smo posneli film o dejavnostih društva, saj sem sicer po poklicu režiser, vodil pa bom tudi videodelavnico (z osnovami režije, montaže in podobno). Tu pomagam, kolikor morem – prevzemam in prevažam večje stvari za PRP ter uporabna oblačila za garderobo v dnevnem centru. Pridobil sem veliko različnih izkušenj.

021
KRALJI
ULICE

LJUDSKA KUHNA

TIRAMISU PO SMILJANINO –
SLADKI RECEPT ZA OKROGLO OBLETNICO

Potrebujete: mascarpone, sladko smetano, sladkor, eno pločevinko kompota ananasa, breskve, marelice ali mešanega sadja (po želji) in bebi kekse

Najprej razrežite sadje (vloženo-iz konzerve), na drobne koščke, v vodo od kompota pa namočite bebi kekse, da se malo zmehčajo. Lepo jih zložite v model za torto. To, prvo plast premažete z maskarponejem in sladko smetano, ki ste ju prej stepli v eni (isti) posodi in seveda sladkali, potem pa nanjo potresete še sadje in spet zložite nanjo novo plast piškotov. Ponovite vajo, vrhno plast pa prelijte še z sladkim grehom. Vse skupaj položite v zmrzovalnik, da se primerno strdi.

Dober tek vam želi Smiljana!



foto: MG



foto: osebni arhiv

ČRTOMIR CLONSKY: NAMESTO PAMFLETA

S Kralji sodelujem, ker ta mesečnik berem že skoraj od prve številke; poznal sem Luko Brumna, Majinega bratranca, potem pa me je povabil tudi Urban, študent, ki je sodeloval pri časopisu; povabil me je, da bi tu imel svoj kotiček. Sodelovanje z društvom mi pomeni druženje, prosti čas, ki ga imam dovolj, sedaj delam v trgovini z rabljeno robo, čisto kul. Širim mrežo poznanstev in povrh imajo Kralji ulice tako naklado kot Playboy. So še eden od redkih neodvisnih, svobodnih medijev, včasih sicer kakšen moj znanec pravi, da to ni nič, toda ljudem pomeni zaslužek. Predvsem vedno preberem horoskop in rubriko Pred 100 leti. Sam sem le ubogi Zemljan, vendar pišem že peto knjigo, tri so že izšle ...

Za darilo bralcem dodajam še ekskluzivni intervju z naslovom:

NIETI SE RAZKRIVAJO KRALJEM ULICE

Igor, kako se počutiš sedaj, ko ste izdali nov CD Trinajst? Zakaj Trinajst?

Občutek, da nam je končno, po 25 letih, uspelo izdati prvo pravo ploščo, je fenomenalen. Poleg tega smo z njo tudi nadvse zadovoljni. V manj kot enem letu smo naredili 13 povsem novih komadov, pri čemer nam je uspelo kljub dolgotrajni odsotnosti ohraniti tako zvok kot slog Nietov. Ker je šlo za prvo pravo ploščo, smo želeli iti še korak naprej. Ploščo smo si zamislili kot zgodbo, v kateri se komadi prelivajo in sestavljajo zaključeno celoto, vsebina pa prikazuje tragično usodo posameznika, ki se ne želi podvreči diktatu sistema in množice. Naslov Trinajst je bil logična posledica nesrečne zgodbe, ne nazadnje pa je na plošči tudi 13 pesmi.

Vaša pesem Dekle izza zamreženega okna je bila več tednov prva na slovenski lestvici singlov!

Ja, tudi komadi so se že zelo dobro prijeli, kar dokazujeta odlični sprejem na koncertih in dejstvo, da je plošča že vse od izida, ki je bil 13. aprila letos, najbolj prodajana slovenska plošča. Prvi singel, Dekle izza zamreženega okna, je postal precejšen hit. Ob tej priliki bi se zahvalil tebi, ki si prispeval odličen tekst.

Ti si gonilna sila benda. Kdo je še v njem?

Ko smo se pred dvema letoma in pol vrnili na slovensko sceno, sem sklenil, da morajo Niet sestavljati najbolj originalni člani. Basist je Aleš Češnovar, ustanovni član benda poleg pokojnega Primoža Habiča in mene. Na solo kitari je Robert Likar, ki je igral pri nas že vse od tedaj, ko sem ugotovil, da zaradi večje kompleksnosti glasbe ne morem več sam zapolnjevati celotnega kitarskega prostora. Na bobnih je Tomaž Bergant Breht, s katerim smo v Studiu Činč v začetku leta 1984 posneli prve štiri komade, kasneje pa je postal tudi stalni član. Manjka torej le Primož, ki pa ga je več kot dostojno zamenjal novi pevec Borut Marolt.

Polnite dvorane po dolini Šentflorjanski. Je to nostalgija po rocku ali kaj drugega?

Kaj pa vem. V vseh teh letih smo si ustvarili nek kulturni status, tako da so vsi zahtevali našo vrnitev. Ko smo se že vrnili, pa smo stvari zastavili resno. Nismo se zadovoljili le z nekaj koncerti in obujanjem nostalgije, ampak smo ponudili novo ploščo, nove komade. Če sem že neskromen, bi rekel, da je skrivnost našega uspeha v tem, da imamo dobre komade, dobra besedila, pa tudi to, da smo bili vselej iskreni v svojem delu. *Vrnimo se malo v preteklost. Slišal sem, da so te izključili iz šole, ko ste šli igrati v Francijo.*

Nekaj takega. Tedaj sem bil v tretjem letniku srednje šole na Poljanah. Imel sem že toliko neopravičenih ur, da mi razredničarka ni hotela dati deset dni počitnic za turnejo po Franciji. Ravnatelj je poklical moje starše in mi postavil ultimatum – ali prideš v ponedeljek v šolo ali pa si izključen. Ker kljub grožnjam staršem nisem hotel opustiti priložnosti, da grem igrati v Francijo, sem se sam izpisal iz šole.

Kako je tvoj oče gledal na tvoje ustvarjanje?

Nič kaj naklonjeno. Govoril je, da od tega ne bo nikoli kruha in naj neham s temi neumnostmi in razbijanjem, kakor je temu rekel. Nekoliko bolj me je, hočeš nočeš, podpirala mama, tako da sem se z Nieti družil in igral bolj na skrivaj.

Si bil v vojski? Kakšne so tvoje izkušnje?

V redu. Preživel sem pač. Če pa gledam iz zdajšnje perspektive, bi lahko rekel, da je bilo tisto leto v JLA na neki način najbolj mirno leto v mojem življenju. Na nič mi ni bilo treba misliti, nisem imel nobenih skrbi, za vse so poskrbeli drugi. Svet je bil urejen in še zdaleč ne nor in zleht, kot je resnično življenje. *Kakšno je tvoje sedanje življenje?*

Delam kot novinar na Dnevniku, kjer pokrivam večinoma socialne teme. Skupaj z dolgoletno partnerico Mileno sva srečna oče in mama petletne deklice Nadje.

Sem Smiljana in bi rada. pojasnila zakaj sploh pišem za revijo KU. Najprej zato, ker sem brezposelna, poleg tega pa sem prostovoljka v Društvu Mostovi, na Šentu ter deloma v KU. Ravno zato večkrat kaj napišem, kaj počnem. Spadam sem, vsaj deloma se imam za brezdomko, ker stanujem kot podnajemnica in živim od socialne pomoči. Ne vidim se kot kakšna umetnica, umetnica sem bolj zato, da lahko s takimi dohodki sploh preživim. S pisanjem v reviji KU si želim izboljšati socialno stisko. Nisem niti rosno mlada, in kot take me nočejo v službo, pa tudi ne vzamejo me radi v stanovanje. Čeprav za pisanje dobim bolj malo, je še vedno bolje, kot nič. Zato rada napišem, kaj se kje dogaja, denimo na Festivalu Igraj se z mano, na nogometnem turnirju, pa tudi kakšna pesmica pade, ter recept za skromne. Upam da bom šla na konferenco, ki je mednarodnega pomena, ter da bom še kaj sporočala tudi v nadalje.

Pa še nekaj je; če ne bi nihče nič napisal, kaj bi potem naši prodajalci sploh prodajali (praznih listov že ne morejo). Rada bi sicer prodajala revijo KU pa ne morem, ker sem bila dolgo časa prodajalka na odprti Tržnici in sem že takrat prezebla za vse večne čase. Ne zdržim na mrazu, vetru, dežju, niti na sončku. Potrebno pa je prodajati cel dan, da lahko kaj zaslužiš. Ravno zato se vidim bolj v vlogi tiste, ki piše.

Vaša Smiljana

KRALJEM OB IZZIDU 50. ŠTEVILKE

BARBARA PURKART,
koordinatorka programov v združenju Drogart

Brezdomci so/ste skozi svoj časopis Kralji ulice (pri)dobili spoštovanje in predvsem novo vlogo. Z veseljem kupujem in prebiram časopis, kjer marsikdaj zaradi neposrednosti in iskrenosti avtorjev najdem pravo ogledalo družbe, v kateri živimo. Tako sem že večkrat opazila, da prav v Kraljih ulice prvi ulovite duh časa. Živel! Kralji!

FRANČIŠKA PRIMOŽIČ, računovodja društva

Z Društvom Kralji ulice sodelujem že od leta 2006, ko ste bili še na začetku svoje uspešne poti in smo brali prve številke časopisa Kralji ulice. V teh letih sodelovanja ste zrasi v dokaj veliko društvo z jasnimi cilji. Opažam, da ste v njem mladi in sposobni ljudje, ki želite s svojimi opaznanji in vedno novimi idejami in načrti izboljšati problematiko brezdomstva. Čestitam vam, ker ste uresničili toliko vaših projektov od časopisa Kralji ulice, dnevnega centra, terenskega dela, nastanitvene podpore do aktivnosti na športnih, podjetniških in drugih področjih. Seveda pa so za izvedbo vseh vaših projektov potrebna sredstva, za kar je potreben velik trud, da jih pridobite, in to vam uspeva. Želim vam, da bi uresničili vse zastavljene cilje, da bi imel časopis Kralji ulice še veliko okroglih jubilejev in da bi lahko še dolgo sodelovala z vami.

DROGART TIM

Združenje DrogArt sodeluje s Kralji ulice od začetka delovanja. Spodbujali smo njihov razvoj, saj so nastali iz potrebe posameznikov in okolja in so temeljili na vključevanju in soodločanju uporabnikov. Kralje ulice pokličemo, kadar sami ne moremo izkoristiti doniranih materialnih sredstev, kadar želimo predati v nadaljnjo uporabo kos pohištva in tudi kadar potrebujemo strokovni posvet. Všeč so nam odzivnost, prilagodljivost in inovativnost zaposlenih v programu.

SILVO, IVANKA IN PETRA, tiskarna Vovk

Minilo je že pet let od začetka uspešnega poslovnega sodelovanja med društvom in Tiskarno Vovk. V tem obdobju se je veliko spremenilo. Zelo pohvalno je, da so od vsega začetka sodelovanja želeli in tudi uspeli v samem društvu narediti pripravo za tisk povsem sami. Na začetku je bilo nekaj vprašanj predvsem glede obdelovanja slikovnega materiala, kar smo z medsebojnim sodelovanjem uspešno rešili. Vedno, ob vsaki izdaji časopisa, občudujemo njegove ustvarjalce. Ob tej priložnosti bi omenili predvsem g. Bojana Deklevo in go. Špelo Razpotnik, ki sta obudila ta časopis, kmalu pa se jima je pridružila še ga. Maja Vižintin, ki sedaj društvo tudi uspešno vodi. Srčno upamo, da se bodo odnosi med društvom in nami še naprej odvijali tako v poslovnem kot prijateljskem vzdušju. Še naprej si želimo takega sodelovanja.

023
KRALJI
ULICE

POSVETILI GOSTUJOČIH KOLUMNISTOV:

TOMAŽ Z.



foto: osebni arhiv

Svoboda misliti

Večkrat me vprašajo, zakaj pišem za Kralje ulice. Na prvo žogo odgovarjam, da zato, ker si delim strani s Črtomirjem Clonskym. Seveda po navadi ne vedo, kdo je to. Razen če so redni obiskovalci pesniških večerov, kjer je tu pa tam moč Kalašnikova videti celo nastopati. Večini sicer povem še, da zato, ker beseda ni konj, pa čeprav nas v to dnevno prepričuje velika večina preostalega

politično profiliranega medijskega prostora. Edini botri Kraljev ulice so njegovi pocestni prodajalci in bralci. Zato gre za čisti užitek svobode misli. Preizpraševanja in razkrivanja sveta. Podajanja dvomov in drugod prezrtih refleksij. Konkretnih izkušenj. In dokler bo tako tudi ostalo, bom pač ponosen, da k temu mozaiku misli nekaj malega prispevam tudi sam.

BOJAN RADEJ, makroekonomist



foto: Tit Košir

Kralji praznin med našimi potmi

Hiteči med vmesnimi postajami vsakodnevnega urnika prečkamo ozemlja in časovne pasove kraljev ulic. Hiteči imamo samo postaje dolžnosti, točke, razpršene v prostoru, ki jih osmišljajo silnice, potekajoče skozi nje. Povezujoč razpotja dneva izgubljam ozemlje. Razpadlo je na točke in mrežo usmerjenih poti med njimi. Ozemlje in štiri strani neba pripadajo sedečim, kraljem ulice, ki so porušili točkovno predstavo svojega sveta, ker so se razblinile silnice, ki so jih med njimi potiskale. S časopisom Kralji ulice

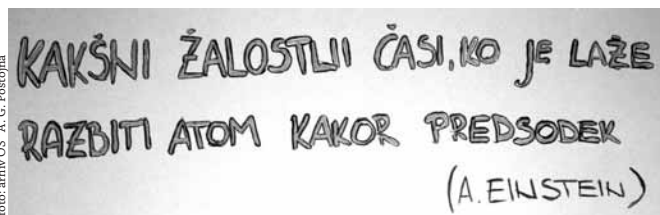
smo lahko hiteči od sedečih izprosili, tako rekoč zastoj dobili nazaj drobce izgubljenega prostora-časa. Kot so njegovi ustvarjalci in ustvarjalke, zdi se mi, z njim dobili nazaj samozavest, ker znajo sredi sveta krivic in navkljub mimo hiteči brezbriznosti uveljaviti dostojanstvo ljudi, ki so tekanje med točkami dneva zavrnili imenovati spodobno življenje in namesto tega sami zgradili svojo neodvisno skupnost, medij in materialno podlago. Zdi se, da nam hočejo Kralji ulice nekaj pomembnega sporočiti. Pa žal nimamo časa, še manj poguma z njimi posedati po pločnikih!

OŠ ANTONA GLOBOČNIKA, POSTOJNA O DRUŠTVU

Sodelovanje z društvom Kralji ulice

Učenci krožka Unicef sodelujemo s Kralji ulice že nekaj let. Zanima nas življenje vrstnikov po svetu pa tudi življenje ljudi, do katerih imamo številne predsodke in se nam zdijo »čudni«. Vsako leto na šoli izpeljemo zbiralno akcijo konzerv in oblačil za brezdomne z geslom Zima je za brezdomce dolga in huda. Naše zbiralne akcije so zelo uspešne, saj običajno zberemo 400 konzerv, kavo, čokolado in oblačila. Večkrat smo brezdomne tudi obiskali v njihovem dnevnem centru. Letos smo v okviru razprav šolskega parlamenta veliko razpravljali o predsodkih med nami.

Za izhodišče smo izbrali misel Alberta Einsteina:



Na okrogli mizi z naslovom Stopimo v tuje čevlje smo spregovorili tudi o življenju brezdomnih ter o naših novih spoznanjih ob srečanju z njimi v društvu Kralji ulice.



IZJAVE NEKATERIH UČENCEV O OBISKU DRUŠTVA

LEONORA, 6.B

V društvu Kralji ulice mi je bilo zelo lepo. Najbolj všeč mi je bilo, ko nam je gospod Marjan pripovedoval o sebi. V dnevnem centru za brezdomce so bili vsi zelo prijazni.

ANDREJA, 7.A

Brezdomci so bili zelo prijazni. Jezi me, ker ljudje ne spoštujejo brezdomcev, ki so zelo odkriti. Vsi imajo svoje žalostne zgodbe.

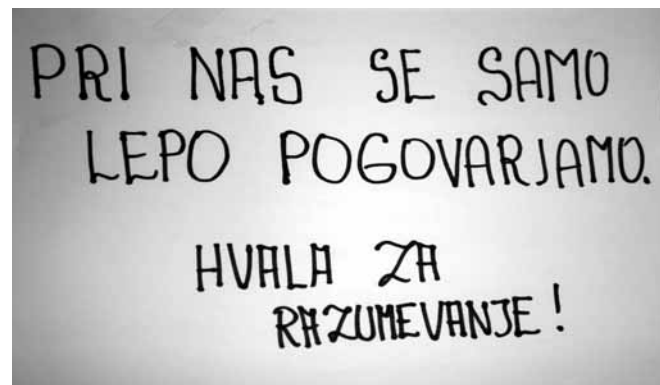
MERITA, 7.A

Ti ljudje se mi smilijo. Imajo malo hrane, spijo v kletih in zapuščenih hišah. Prosjačijo. Niso leni, se trudijo, pa ne uspejo.

NIVES, 7.A

Brezdomci so se mi zdeli čudni. Strah me je bilo. Strah me je, da bi moji domači postali brezdomci.

Zelo nam je bilo všeč Pravilo vedenja, izobešeno v dnevnem centru Kraljev ulice, ki bi ga morali upoštevati tudi na naši šoli – in povsod drugod, kjer se ljudje srečujemo.



NAŠA NOVA SPOZNANJA O BREZDOMCIH:

- v Ljubljani je 400–700 brezdomnih,
- vsako jutro razdelijo brezdomnim slaščice, ki jih društvu zvečer odstopijo tri slaščičarne,
- včasih morajo poklicati nujno zdravstveno službo, ker imajo brezdomni številne zdravstvene težave,
- ne kličejo policije, ker ni potrebe,
- zaposleni morajo biti zelo strpni, brez »poučevanja« in kritiziranja ter sodb,
- časopis Kralji ulice pišejo večinoma brezdomni, ki imajo številne talente,
- ekipa brezdomcev tekmuje v nogometu, gostovali so na Danskem,
- tudi brezdomni se izobražujejo, imajo »univerzo pod zvezdami«.

MIRA, 7.B

Brezdomci se mi smilijo. Še vedno me jih je strah. Strah me je, ko so pijani, ker se večina drogira, verjetno so bolni, niso odgovorni in čudno izgledajo.

Bojim se, da bi člani moje družine postali brezdomci, potem bi nas vsi sovražili in hecali.

Zaposleni v društvu Kralji ulice morajo biti zelo potrpežljivi in prijazni.

Brezdomci se lahko spremenijo, če imajo nekoga ob sebi.

TAMARA, 7.A

Brezdomci se mi smilijo, ker nimajo doma in jih večina ljudi sodi le po zunanosti. Čeprav se jih bojimo, ko jih spoznamo, ugotovimo, da so takšni, kakor smo mi. Pogosto so bolj iskreni kot mi. Res niso zelo urejeni, a so samo ljudje, ki so izgubili samozavest in dostojanstvo.

ZUNANJI SODELAVCI O KRALJIH

KRALJI IN JAZ

Spomnim se, ko so se socialni pedagogi (kakšna skovanka pa sploh je to?) prvič pojavili v zavetišču za brezdomce. Med dobro uro pogovora sem med študentkami zaman iskal kakšno bolj »odraslo« osebo. Takrat sem prvič srečal Špelo in vse je bilo jasno. Všeč mi je misel, da je nekaj idej o vsem skupaj prišlo tudi s tega srečanja in tudi ime časopisa – s slike v naši pisarni. Potem je prišlo nepozabno učenje od tistih, ki znajo. Praga, Bratislava, Gradec, zanimivi ljudje na čudoviti poti. Aco nas je divje, a varno pripeljal cele nazaj. Koncept je bil postavljen in smer jasna. Začetki prodaje, distribucija iz zavetišča in neverjetno dober sprejem ničelne številke so dali tisti pozni jeseni poseben pečat. Končno se je dogajalo nekaj drugačnega. V socialnem delu mi je všeč neprestano iskanje novih poti, in društvo jih je

odprlo precej. Malo je programov, ki nadgrajujejo osnovo, ki jo daje zavetišče, in večino jih izvajajo Kralji ulice. Kralji začnejo tam, kjer zavetišče neha. Na svetu so ljudje, s katerimi se enostavno razumeš, ker razmišljajo enako kot ti, in ta interakcija je med nami vedno obstajala, zato si ne znam predstavljati, da se kdaj ne bi razumeli. Veliko je lepih spominov in premalo prostora, da bi jih opisal. Vesel sem in v čast mi je, da poznam večino kraljev in kraljic in vsem želim še veliko okroglih števil. Ker vsi vemo, kaj nam (enim bolj, drugim manj) manjka, bom končal z mislijo, ki je sicer banalna, ampak zelo resnična: »Denar ti ne prinese sreče, ti pa močno olajša čakanje nanjo.« Lepo se imejte.



Boris Kosec, soc. del., vodja Zavetišča za brezdomce v Ljubljani

025
KRALJI
ULICE

PRO BONO-AMBULANTA S POSVETOVALNICO ZA OSEBE BREZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Brezdomci se pogosto soočajo z duševnimi in zdravstvenimi težavami, povezanimi z njihovim načinom življenja. V najtežjem položaju so tisti, ki nimajo urejenega osnovnega zdravstvenega zavarovanja, ki je praviloma vezan na različne formalne statute (državljanstvo, zaposlitev, prijavljeno stalno prebivališče itd.), kar lahko za nekatere posameznike pomeni težak ali celo onemogočen dostop do zdravstvenih storitev. V Ljubljani in Mariboru sta se kot odziv na to problematiko odprli Ambulanti s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, ki nudita zdravstveno oskrbo in pomoč osebam brez zdravstvenega zavarovanja. Na splošno je mreža skrbi za brezdomce v Sloveniji najbolj razvejana v Ljubljani, kjer deluje največ organizacij, med njimi tudi omenjena Ambulanta, ki je namenjena (tudi) tej skupini prebivalcev. Soustanovitelji ljubljanske Ambulante s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja so Mestna občina Ljubljana, ZD Ljubljana, Slovenska filantropija ter Župnijska Karitas Štepanja vas. Letos je Ambulanta praznovala že osmo obletnico delovanja. Osebe, ki poiščejo pomoč v Ambulanti, obravnavamo celostno, saj ima prav celostni pristop k problemu večji pozitivni učinek in prinaša boljše rešitve. Uporabniki, ki obiščejo Ambulanto prvič, pridejo, ker potrebujejo zdravniško pomoč. Po pogovoru pri socialni delavki pa se pogosto razkrije še vrsta drugih

problemov, s katerimi se soočajo: problem neurejenega stalnega prebivališča, neurejeni osebni dokumenti in bivanje v državi, težave pri uveljavljanju različnih pravic v drugih institucijah. Posamezniki potrebujejo primerne informacije, svetovanje, pomoč pri izpolnjevanju ali pisanju različnih vlog, zagovorništvo ter psihosocialno pomoč. Vsega tega jim obstoječi sistem z mrežo različnih institucij ne more ponuditi, ker ne izpolnjujejo pogojev za vstop vanje ali pa se v tem sistemu preprosto ne znajdejo. Veliko sodelujemo tudi z drugimi nevladnimi neprofitnimi organizacijami, med njimi tudi z Društvom za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice. Oboji se srečujemo z enako ciljno skupino uporabnikov, zato je medsebojno sodelovanje v prid uporabnikom zelo pomembno. Poleg zdravniške in socialne oskrbe se lahko brezdomci pri nas tudi oprhajo in dobijo nekaj najnujnejše materialne pomoči (sveže spodnje perilo, oblačila, obutev). Z veseljem sprejmemo donacije, kot so uporabno spodnje perilo, obutev in zdravila. Najdete nas na Mislejevi 3 v Savskem naselju v Ljubljani.

Tadeja Rink, socialna delavka
Tatjana Goričar, medicinska sestra
Aleksander dr. Doplihar, dr. med., spec. MDPŠ, Vodja Ambulante

LEPO, DA PRAZNUJETE PETDESETO ŠTEVILKO. ZA MOJ 50. ROJSTNI DAN SMO SE VESELILI CEL TEDEN. MUČILI SMO SE Z VPRAŠANJI EKZISTENCE. PRIŠEL JE TUDI FANT, KI JE NAJRAJŠI PIL VISKI. NAPILA SVA SE DO KONCA. PRIJATELJ JE OB TEJ PRILIKI ZAPUSTIL NAŠ PRELEPI SVET. JAZ SEM PREŽIVEL. LAHKO BI BILO TUDI OBRATNO. PETDESET JE RES VELIKO. NO, JA, VEČ JE KOT 18, JE PA MANJ KOT 100. ŠE MALO, PA BO 300.

KAVICA



foto: Tomislav Gruden - GTS

GOGI: NAMESTO KOLUMNNE

GRDA STVAR

Dragi farani, povedal sem že,
da rad sem z vami.
Verjemite, da počutim se dobro,
kljub problemom, kateri so z nami.

Problemi so tudi zate, da se
lepega dne rešijo,
rešitelj pa je le eden,
težko bi rekel, da jih več bi bilo.

Malo nakladam in malo tudi vem,
težko je nakladati nekomu,
kateri že ve ...

Kar vem, to tudi povem,
ko pa česa ne,
takrat pač vprašam.

Vem,
lepo je biti mlad,
vem, da lepo biti je tudi star,
umreti sam
je pa grda stvar.



foto: Tomislav Gruden - GTS

KARMEN FORŠNARIČ

Moje sodelovanje z Gogijem

Gogija nemara poznate kot vedno
glasnega zagovornika popolne svobode,
ki predvsem ne prenese komande in
predpisov ... Moram povedati, da (kljub
glasno izraženemu negodovanju) zna
prisluhniti kritiki, celo ukloni se kateri (manjši) zakonitosti,
čudeži gredo celo tako daleč, da se večni svobodnjak potruji
včasih tudi prilagoditi. Tako se je recimo v zadnjem času naučil
pošiljati SMS-sporočila, o čemer še pred nekaj tedni ni hotel
niti slišati. In takih čudežev je še več. Če se boste lepo obnašali,
vam poročam še o katerem ...

Pa naj še kdo reče, da se stari pijanci ne morejo več spremeniti!
Gogi je najboljši dokaz, da lahko človek doseže vse, kar hoče!
Zato vsem: kar zares hočete, lahko tudi dosežete! Voljo in
pogum, pa bo!

KRALJI ULICE - LEPI SPOMINI

Spomini so res lepi, ko se spomnim nekih nazaj, ko sem tudi sam začel obiskovati društvo Kralji ulice.

V društvu Kralji ulice lahko spoznaš ljudi vseh vrst, vsem pa je skupna ena točka: vsi so namreč v neki življenjski nuji, nekateri v depresijah, drugi spet se zatekajo v svet omame, mamil, alkohola ... To so v glavnem nesrečni ljudje, ki iščejo sebe, ljudje, ki so iz različnih razlogov ostali na ulici in zdaj nosijo pečat brezdomstva. Brezdomstvo kot takšno je precej širok pojem, večina ljudi tega termina sploh ne razume, saj je večplasten, večina tudi prezira ljudi, ki so pač brezdomci ... A sami niso daleč od tega, trenutno so takšni ljudje brezdomci v svojih glavah, a smo na poti brezdomstva lahko v trenutku tudi sami. Človek mora to izkušnjo pač sam doživeti, potem naj šele sodi o tem. Društvo Kralji ulice pa je društvo, ki zelo dobro pozna to perečo tematiko in pomaga vsem, ki so pomoči potrebni. Imam zelo lepe izkušnje v zvezi s tem društvom. Trudijo se vsi in razumejo vsakoogar, ki je pomoči potreben. Osebe je super, lahko samo pohvalim vse, ki so tam zaposleni in se trudijo razumeti vsakega. Društvo Kralji ulice organizira tudi izlete, nudi zatočišče ob za to določenih urah, lahko se tudi kaj zasluži s prodajo časopisa Kralji ulice. Spodbuja se ljudi na vseh področjih, da kdo kaj koristnega naredi za sebe. Preko zavoda za zaposlovanje omogočajo različna usposabljanja, ki so tudi denarno nagrajena. Sam imam eno negativno izkušnjo pri prodaji časopisa Kralji ulice, zgodilo se namreč je, da sem prodajal revijo Stripnik, cena je bila 2 evra, pa pride neki človek, ki bi spadal prej v džunglo kot pa v mesto, kot je Ljubljana, ponudim mu Stripnik, povem, koliko stane, on meni da 2 evra, jaz njemu Stripnik. Prične ga listati, Stripnik mu ni bil všeč, zato mi reče: »A zdaj pa klošarji prodajate že te ničvredne Stripnike?« in zahteva 2 evra nazaj. Seveda mu jih nočem dati, pa še žalil me je s klošarjem, zato mu odvrnem: »Stripnik itak kupujejo samo idioti.« Neandertalec je prebledel, ko je slišal, da ga imam za idiota, bilo ga je veliko skupaj, skoraj 2 metra je bil visok, zato je mislil, da se mu bom dal kar tako. Rekel mi je, da bo prišel v uredništvo in me prijel, da sem ga zmerjal z idiotom, čeprav je on mene s klošarjem. Nikoli ga ni bilo, verjetno se je vrnil tja, od koder je prišel, v džunglo.

To bi bilo nekako vse, upam, da bo društvo Kralji ulice še dolgo obstajalo, zdaj so v novih, krasnih prostorih, pa tudi kupiti se da kaj po zelo nizki ceni, razne koristne artikle, to je na Poljanski, v prejšnjih prostorih Kralji ulice.

Rajko

AMBASADOR BOJA PROTI REVŠČINI IN SOCIALNI IZKLJUČENOSTI SE PREDSTAVI ...

O'Tone je eden izmed prvih kraljev in verjetno bi ga tako še najbolje opisali. Res pa je, da je poleg tega še marsikaj drugega. Zame, denimo, duhovit sogovornik, s prav posebno izkušnjo, ki je v življenju prešel vse skrajnosti; od lastnega podjetja do prikolic na barju, ki jo je ob poplavih zalilo. Gnan od gole trme in želje po osebni inventuri je prekolesaril doberšen del Evrope, potem pa med drugim, silom razmer, ostal brez vsega. Na koncu se je seznanil z ustanovitelji Društva KU in začel prodajati časopis. Žicanje, kot pravi, mu nikoli ni šlo dobro od rok, če ne drugega, se ob tem vsaj ni dobro počutil. V letu gospodovem 2010, letu evropskega boja proti revščini in socialni izključenosti, mu je bil dodeljen laskavi naziv ambasadorja. Njegova vloga je, tako kot on sam, svojevrstna.

Kaj ti pomeni naziv in kako se vidiš/ (po)čutiš v vlogi ambasadorja?
Prav nič posebno novega ni, razen obveznosti in obenem možnosti, da na glas povem tisto, kar me žuli in vem že desetletja. Razen preko medijev ne pridem pogosto do besede. Mislim, da je glavna težava v tem, da vsi vidimo probleme, jih poznamo, pa si zatiskamo oči in ušesa, delamo se nevedne.

Kaj od tega (ne(z)slisanega) bi rad podelil s Kralji in našimi bralci?
Tisto, kar bi, je preveč kritično. Zato je morda bolje, da sem tiho (smeh). Denimo močna birokracija, ki je sama sebi namen. Če izhajam iz svoje izkušnje – že polnih 17 mesecev čakam na odločbo o pokojnini, vložil sem vse potrebne dokumente, odgovora pa ni in ni. Po evropskih merilih naj bi odločbo dobil v 3–6 mesecih, samo za primer. Kot opažam, je vse več brezdomcev, država kot institucija pa ne funkcionira, saj se dobro godi predvsem parazitom, lopovom in birokratom. To je seveda moje mnenje. Najbolje se je tako usmerjen podati v politiko ali gospodarstvo. Takoj obogatiš!

Želje za bodočnost

Kar se mene tiče, si želim, da mi tisti tam gori nakloni še kak dan, za take kot sem jaz, t. j. ljudi, ki se znajdejo v stiski in si sami ne morejo ali ne znajo pomagati, pa dolgoročnejšo rešitev stanovanjskega problema. Če sem malo kritičen še do nas, brezdomcev, moram povedati, da je tudi v naših vrstah žal vse več zasvojenecv. Zanje bi bila potrebna druga vrsta obravnave, in tu pogrešam več ponudbe s strani države, ki naj bi reševala tudi tovrstne probleme, pa čeprav so trdovratni.

Namesto epiloga pa še moto, ki se ga v življenju oklepaš
Raje potujem, kot pridem na cilj.

pripravila MG



Avtoportret



Nastop ambasadorja v Centru Evropa



Lepotica in kraljeva zverina

PISMO BRALCA NAROČNIKA

028
KRALJI
ULICE

Moj odnos do kraljev ulice (pisano z malo začetnico) je mogoče malo nenavaden. Pred leti sem imel težave z žolčnimi kamni in so mi vzeli žolčnik. Od tedaj ne prenesem več mleka, vode in nobenega alkohola. Ne da bi bil kdaj pijanec, toda tu in tam ni bilo čisto nič odveč malo ubežati na ta način. Naša domača štajerska slivovka je tako lepo zarezala po grlu. Potem pa nenadoma nič, dobesedno čisto nič. In ko mi je na ljubljanski cesti takšna izgubljena duša namignila, da bi ji prav prišel kak dinar in potem tolar, sem dal, če sem le imel kaj v žepu. Lahko da sem kdaj še dodal: Privošči si, če si že jaz ne morem ... ali pa sem tako samo tiho pomislil in je ostalo neizgovorjeno.

Kdaj ko se mi je vseh težav nabralo dovolj in preveč, me je prevzelo, da bi tudi sam živel bolj preprosto. Toda to je bil samo hipni preblisk. Šel sem dalje svojo pot in tako je ostalo. Spreletelo me je ob misli, da bi iztegoval roko v vbogajme, toda hkrati vedel, kolikokrat sem se moral v življenju enako ali vsaj podobno poniževati. V vojski, službi, po uradih in pred oblastjo, še kje ... Razlika je samo v obliki. Poleg tega pa vem, da mrzle zime ne bi prenesel. Vse drugo, zime ne. Neko januarsko jutro bi me samo našli, in to bi bilo vse.

Na list sem se naročil, ker v Ljubljano zahajam zelo redko. Ostajam naročnik, ker gre za obliko pomoči soljudem. Marsikateri izmed kraljev ulice je te pomoči gotovo potreben, kakšnemu je lahko tudi odveč, toda tudi drugače ima vsakdo pravico, da si išče svojo pot skozi življenje. Zakaj ne bi imeli ptičkov božjih, kot bi dejal Katajev, če imamo vse drugo. Ne preberem vsega. Sodobne poezije tako ali tako ne prenašam, zato jo preskočim tudi v Kraljih ulice. Besede morajo v ušesih peti, da so poezija. Preberem pa zgodbe, ki jih piše življenje. Na dnu je drugačno, toda še vedno tudi življenje.

S kralji ulice me vežeta tudi dva osebna znanca. Prvi je Marko Pavlin, za katerega sem še vedno prepričan, da bi lahko postal pisatelj. Ne kakršen koli, pač pa dober pisatelj, saj ima izjemno domišljijo. Ne vem, in to je samo njegova stvar, kje se mu je

v življenju zalomilo, da ne naredi tega koraka. Drugi je Vojko Svetina. Mislim, da se me ne bi več spomnil, toda takrat, ko je bil še fant, je nanaslo, da sem bil nekajkrat pri njih doma. Oče, pisatelj Tone Svetina, se je hitro in rad razgovoril. Naneslo je, da mi je začel pripovedovati, kako je iz svojega sina delal moža. Trdega in pravega moža za življenje. Otroku je rekel, naj prime puško in ubije žival. Otrok pa ne in ne. Primi! Otrok spet Ne. Streljaj! Otrok: Ne! Dokler ga nazadnje ni prisilil, da je streljal in ubil. Zadovoljno se je ob tem spominu, kako je iz svojega otroka delal moža, nasmešnil, mene pa je zmrazilo in stisnilo pri srcu. Doma sem imel dve majhni, ljubki hčerki, in sem se ustrašil. Ustrašil zanju in tudi za fanta, ki je kot nem sedel ob očetovi ognjeviti pripovedi, ves droben in bled. Temni lasje so mu padali na čelo, oče pa, mogočen in ves nabit, širok, da ga je bilo toliko v širino kot višino, je ves srečen ponavljal, kako je iz njega delal moža, fant pa je samo molčal in gledal nekam v svoj svet. Oče je hotel, da mu fant pritrjuje, ta pa nič, kot da ne seže do njega. Tudi mama nič, toda kot da je tudi ona z drugega sveta.

Potem sem doma pripovedoval, kako je bilo. Pozabil na romane in čudne kipe v trdno zapahnjene hiši tik ob Blejskem jezeru, na glave mrtvih zveri in ljudi. Z menoj je odšel samo tisti tihi, drobn fant. Lomil ga je in zlomil, ne delal ... sem dejal sebi in svojim.

Potem, čez veliko let, ko sem prebral, kako in kam je odšel skozi življenje, je bilo, kot da bi mi drobn in tihi fant zaklical iz daljave. Odšel je po poti, kot mu jo je izbral oče. Ob kraljih ulice vedno pomislim nanj in na Marka Pavlina, kje neki hodita in kako kraljujeta. Vedno jima v mislih zaželim samo najlepše in se ustrašim, da ne bi kateri od mojih odšel za njima in da bi ga na to pot pognal jaz.

Janez J. Švajncер

**S KRALJI ULICE SODELUJEM, KER SE MI KLOŠARJI
SMILJO IN NA TA NAČIN PAČ POMAGAM, KAKOR LAHKO.
ŽE PO NARAVI RAD TO POČNEM (NAMREČ POMAGAM).
ŽELIM SI IN PODPIRAM MIŠEL, NAJ BI BILI VSI LJUDJE
ENAKOPRAVNI. NA SPLOŠNO SEM TOREJ BOLJ ZA TO, DA
SE VSA NESOGLASJA ZGLADIJO NA MIREN NAČIN, ČE SE
LE DA S POGOVOROM IN NE Z NOGAMI IN ROKAMI ALI PO
DOMAČE-TEPEŽEM."**

BAN



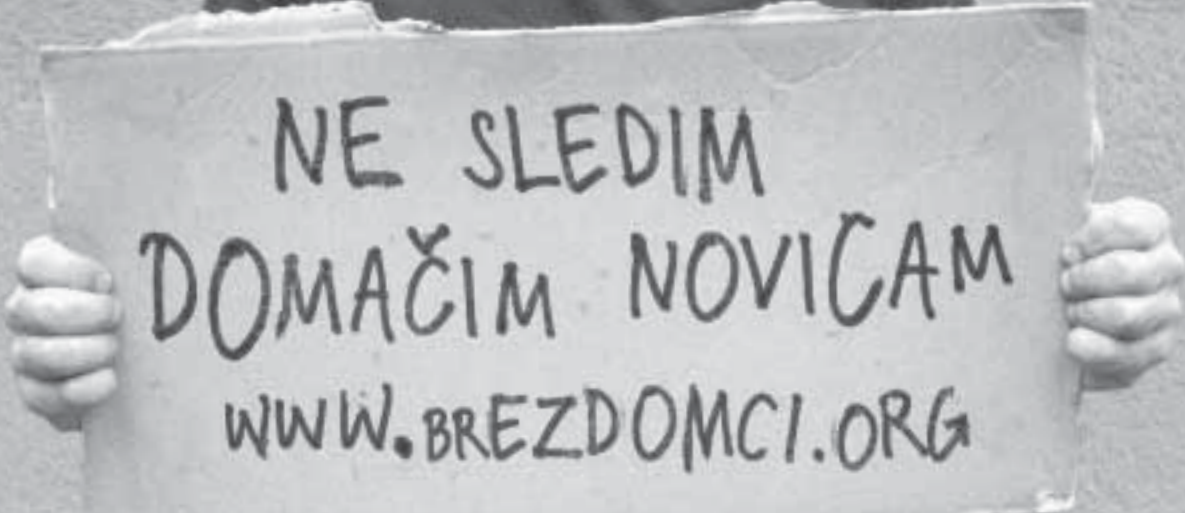
OGLASNA DESKA

ZAHVALE KRALJEV:

ISKRENO SE ZAHVALJUJEMO VSEM PODPORNIKOM, SOUSTVARJALCEM, BRALCEM, KUPCEM, DONATORJEM, SODELAVCEM, SKRATKA VSEM, KI NAM, VSAK NA SVOJ NAČIN, OMOGOČATE, DA AKTIVNO DELUJEMO IN RAZVIJAMO VSE DEJAVNOSTI. BREZ VAŠEGA SODELOVANJA IN POMOČI NE BI OBSTALI.

OB IZZIDU JUBILEJNE PETDESETE ŠTEVILKE ČASOPISA KRALJI ULICE VAS 1.7.2010 VABIMO V PROSTORE DNEVNEGA CENTRA NA PRAŽAKOVI 6, NA OGLED RAZSTAVE IZBORA FOTOGRAFIJ NASLOVNIC ČASOPISA KRALJI ULICE, AVTORJA JAKA ADAMIČA. TA BO NA OGLED DO KONCA MESECA JULIJA. KASNEJE BO FOTOGRAFIJE TUDI MOČ KUPITI. PRISRČNO VABLJENI!

029
KRALJI
ULICE



NE SLEDIM
DOMAČIM NOVIČAM
WWW.BREZDOMCI.ORG

Pošlji SMS s ključno besedo BREZDOMCI na 1919 in daruj 1 EUR
tistim, ki so razen dostojanstva izgubili vse.

IZJAVA ZA JAVNOST

JAZ SM NIK NIX KNEZ, RAD RIŠEM STRIPE
ZA NAŠ ČASOPIS KRALJI ULICE, S STRIPI
POHAGAM BREZDOMCEM DA LAŽJE PRODAJO
ČASOPISE.

V PRIPRAVI JE NOV STRIPNIK Z NASLOVOM
BAM BAM ISLAM!

SM MUSLIMAN IN LJUBIM SVOJO ŽENO.

MOJA PUNCA JE KRALJICA VESOLJA, KER
JE NAJBOLŠI SATELIT, SONCE.

MORAM VAM PRIZNATI DA SM JAZ MASTER
MIND.

PROSIM DA MOJE STRIPNIKE ČIM VEČ
POKUPITE IN SI USTVARITE ZBIRKO,
TOLE VAM PIŠEM Z NESKINJO POKOČJO
KR MI SMO MAJI, JAZ PA BOG SONCA
IN STRIPI SO NARISANI ZA ZABAVO!

PRIJETNO BRANJE ČASOPISA, TER
ZA KONEC VSAK NAJNOVEJŠI STRIP

HVALA ZA SODELOVANJE, VSEM
KRALJEM ULICE, KER SEM BIL ³⁴25
LET NA CESTI!

NIK NIX KNEZ



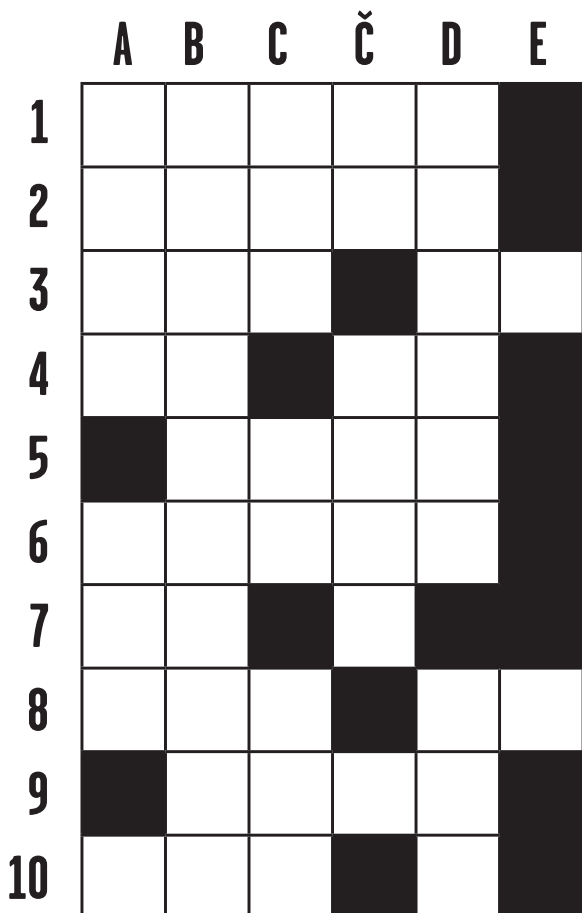
AFORIZEM:

Lepo je biti, med svojimi, najdražjimi, še lepše na svojem domu!

Gregor B. Hann

JUBILEJNA KRIŽANKA

Gregor B. Hann



Vodoravno:

- (1) Ime odgovorne urednice časopisa Kralji ulice Razpotnikove;
- (2) ime nekdanjega Egiptovskega predsednika Sadata;
- (3) slovensko žensko ime; začetnici učiteljice za slovenski jezik Ivane Roš;
- (4) medmet bolečine; avtomobilska oznaka za mesto na Hrvaškem Karlovac;
- (5) posebna naprava, v kateri se melje moka za kruh;
- (6) skrivnost, tajnost;
- (7) arabski žrebec; 16 črka slovenske abecede;
- (8) mesto v južni Srbiji; avtomobilska oznaka Kranja;
- (9) bicikel, bike ali po slovensko;
- (10) okrajšano slovensko moško ime Jaka; 19 črka Slovenske abecede.

Navpično:

- (A) Vic; zvok; začetnica imena Jure;
- (B) zračnica;
- (C) Adamova družica; okrajšava za Ljubljano; pretres;
- (Č) kem. znak za Lantan; kinematograf; avtomobilska oznaka Luksemburga;
- (D) tuje žensko ime, tudi ime avtorice biografije Pabla Picassa in Marie Callas, s priimkom Huffington; črna ptica pevka, tudi ilustrator Božo;
- (E) začetnici imena Rado Rop.

* MULTI * FILOZOFIJA * [NIK]

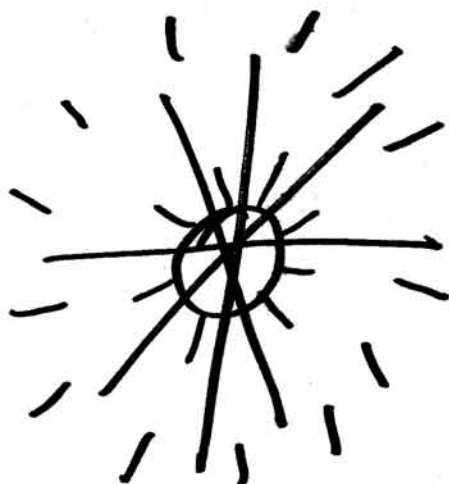
KO NE VEŠ KAM...



DAM TI MALO KEŠA...



BRIGAD SE ZADE...



CIA KGB AL KADDA
FBI PARTIZANS

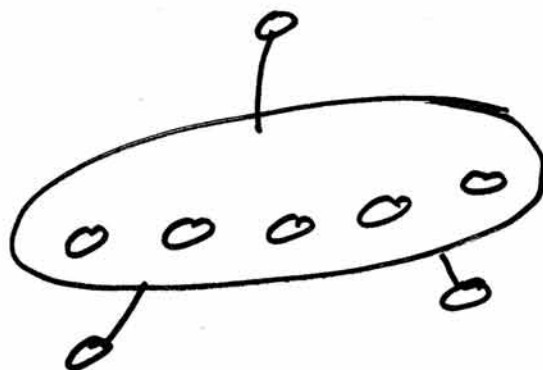
TI ZAŽELIM DOBR DAN...

GOOD DAY
OF GOOD FIELING

DA SE TI NE ZMEŠA...



ZA VSE LEPE ČASE...



SUN IS WOMEN!

NO END



 VSI za enega, eden za vse!